

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ**

Πάτρα 13 Σεπτεμβρίου 2018

Αριθ.Πρωτ.: 269646/487

Ταχ.Δ/ση: ΝΕΟ Πατρών-Αθηνών 32
& Αμερικής - 264 41 ΠΑΤΡΑ
Τηλέφωνο :2613-613539
Πληροφορίες: Β.Μολφέση
FAX : 2613-613538
e-mail: grammateia.ps.pde@pde.gov.gr

ΠΡΟΣ : 1. Συντονιστή Αποκεντρωμένης
Διοίκησης Πελοποννήσου,
Δυτικής Ελλάδας & Ιονίου
2. Γραφείο Αντιπεριφερειάρχη
Περιφερειακής Ανάπτυξης
& Επιχειρηματικότητας
κ. Κων/νου Καρπέτα

ΚΟΙΝ: 1. Γραφείο Περιφερειάρχη
2. Εκτελεστική Γραμματέα
Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

ΘΕΜΑ : Διαβίβαση της υπ. αριθμ. **150/11-09-2018** απόφασης του Περιφερειακού Συμβουλίου

ΣΧΕΤ: Η υπ. αριθ. **269084/943/05-09-2018** εισήγηση του Αντιπεριφερειάρχη Περιφερειακής Ανάπτυξης & Επιχειρηματικότητας κ. Κων/νου Καρπέτα

Σας διαβιβάζουμε την υπ. αριθμ. **150/11-09-2018** απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου Δυτικής Ελλάδας με θέμα «**Έγκριση Στρατηγικού Σχεδίου Δράσεων Τουριστικής Προβολής Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας 2019-2021**» και παρακαλούμε για τις περαιτέρω δικές σας ενέργειες.

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ**

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Παν. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

Ακολουθεί απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ**

**17^η ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ**

ΠΡΑΚΤΙΚΟ 17^ο

Στην Πάτρα σήμερα στις 11/9/2018, ημέρα Τρίτη και ώρα 15.00' στην αίθουσα του Περιφερειακού Συμβούλιου στο ισόγειο του κτιρίου της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (Ν.Ε.Ο. Πατρών – Αθηνών 32 & Αμερικής) προσήλθε σε Συνεδρίαση το Περιφερειακό Συμβούλιο Δυτικής Ελλάδας, ύστερα από την υπ' αριθ. πρωτ. 269660/493/05-9-2018 γραπτή πρόσκληση του Προέδρου του η οποία εκδόθηκε νομότυπα και δόθηκε σε όλους τους κ.κ. Περιφερειακούς Συμβούλους, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.3852/2010 (άρθρ.167 παρ. 2).

Στη Συνεδρίαση παρευρέθησαν επί του συνόλου πενήντα ένα (51) μελών, τα παρακάτω μέλη :

- 1) Αγγελόπουλος Γεώργιος, -Πρόεδρος, 2)Λαλιώτης Παναγιώτης, – Αντιπρόεδρος, 3) Κούστας Κωνσταντίνος- Γραμματέας, 4)Αγιομυργιαννάκης Εμμανουήλ, 5)Αρβανιτάκης Ιωάννης, 6)Αριστειδόπουλος Χαράλαμπος, 7)Αυγέρης Σάββας, 8)Βεργοπούλου Παρασκευή, 9)Δριβίλας Δημήτριος, 10)Καπράλος Σπυρίδων, 11)Καρδάρα Ευσταθία, 12)Καρπέτας Κωνσταντίνος, 13)Κοκκινοβασίλης Πολυδεύκης (Τάκης), 14) Κοκκότη Γεωργία-Αρετή, 15)Κολοβός Ιωάννης, 16)Κοτοπούλης Σπυρίδων, 17)Κοτσιλιάνος Κωνσταντίνος, 18)Κωνσταντοπούλου Αναστασία, 19)Κωσταριάς Δημήτριος, 20)Λύτρας Ιωάννης, 21)Μαυρόγιαννης Διονύσιος, 22)Μητρόπουλος Κωνσταντίνος, 23)Μπαλαμπάνης Νικόλαος, 24)Μπούνιας Χρήστος, 25)Μπράμος Παναγιώτης, 26)Νασιώτης Θεόδωρος, 27)Παπαναγιώτου-Μαρτζάκλη

Γεωργία, 28)Παρασκευόπουλος Γεράσιμος, 29)Πετρόπουλος Κωνσταντίνος, 30)Πλατανιάς Παναγιώτης, 31)Ρήγας Χρήστος, 32)Σιαμπλής Δημήτριος, 33)Σώκος Ευθύμιος, 34)Τογιοπούλου Αναστασία, 35)Τσόγκας Γεώργιος, 36)Υφαντής Νικόλαος, 37)Φωτόπουλος Τρύφων , 38)Χαμηλάκη Αικατερίνη, 39)Χαροκόπος Αντώνιος, 40)Χατζηλάμπρου Βασίλειος και 41)Χήνος Γεώργιος.

Στη συνεδρίαση δεν προσήλθαν καίτοι προσκλήθηκαν τα μέλη του Περιφερειακού Συμβουλίου κ.κ. Γαβρηλίδης Κωνσταντίνος, Ευθυμίου Απόστολος, Ζαφειρόπουλος Ιωάννης (δικαιολογημένα απών), Ζαχαροπούλου-Στούμπου Αδαμαντία (δικαιολογημένα απύουσα), Κατσακούλης Ευάγγελος, Κατσανιώτης Ανδρέας (δικαιολογημένα απών), Κελεπούρης Ανδρέας (δικαιολογημένα απών), Κουμπούρας Βασίλειος, Σύρμος Γεώργιος και Φαρμάκης Νεκτάριος.

Ήταν παρόντες και συμμετείχαν ο Περιφερειάρχης Δυτικής Ελλάδας κ.Απόστολος Κατσιφάρας, οι κ.κ. Αντιπεριφερειάρχες Περιφερειακών Ενοτήτων Αιτωλ/νίας κα Χριστίνα Σταρακά, Αχαΐας κ. Γρηγόρης Αλεξόπουλος και Ηλείας κ. Γεώργιος Γεωργιόπουλος.

Επίσης στη συνεδρίαση παρευρέθησαν: Ο Δήμαρχος Δήμου Θέρμου κ.Σπυρίδων Κωνσταντάρας, ο Αντιδήμαρχος Δήμου Πατρέων κ. Χρήστος Κορδάς, οι Αντιδήμαρχοι Δήμου Δυτικής Αχαΐας κ. Σπυρίδων Δημόπουλος και κ.Αθανάσιος Ραυτακόπουλος, ο Πρόεδρος ΟΤΑΔ Δυτικής Αχαΐας κ.Ξενοφώντας Μπαχράς, ο Πρόεδρος Φο.Δ.Σ.Α Δυτικής Αχαΐας κ.Σπυρίδων Τραχάνης, η Εκτελεστική Γραμματέας της Π.Δ.Ε κ. Διονυσία Μαράτου, ο Γενικός Διευθυντής Γενικής Διεύθυνσης Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος και Υποδομών κ. Δημήτριος Καραβίδας, λοιποί υπηρεσιακοί παράγοντες, πολίτες και δημοσιογράφοι.

Χρέη γραμματέων άσκησαν οι υπάλληλοι της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας Θεοδοροπούλου Δήμητρα και Μολφέση Βασιλική.

Αφού διαπιστώθηκε νόμιμη απαρτία, ο Πρόεδρος κηρύσσει την έναρξη της συνεδρίασης.

Αριθ.Αποφ. 150/2018

Στη συνέχεια ο Πρόεδρος εισάγει προς συζήτηση το 5^ο θέμα ημερήσιας διάταξης με τίτλο : «Έγκριση Στρατηγικού Σχεδίου Δράσεων Τουριστικής Προβολής Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας 2019-2021», δίνοντας το λόγο στον Αντιπεριφερειάρχη Περιφερειακής Ανάπτυξης & Επιχειρηματικότητας κ.Κων/νο Καρπέτα που είναι εισηγητής του θέματος και που αναφέρεται στην αριθ. πρωτ. 269084/943/05-09-2018 γραπτή εισήγησή του, ως εξής:

«Έχοντας υπόψη:

1. Το υπ' αριθμ. οικ.262799/363/30-8-2018 εισηγητικό έγγραφο του Τμήματος Σχεδιασμού Τουριστικής Στρατηγικής της Δ/σης Παιδείας-Πολιτισμού-Αθλητισμού-Τουρισμού & Απασχόλησης.
2. Την υπ' αριθμ. 79/04-9-2018 απόφαση της Εκτελεστικής Επιτροπής περι «Έγκριση Στρατηγικού Σχεδίου Δράσεων Τουριστικής Προβολής Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας 2019-2021».
3. Την ανάγκη για έγκριση του Στρατηγικού Σχεδίου Δράσεων Τουριστικής Προβολής Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας 2019-2021.
Κατόπιν των ανωτέρω,

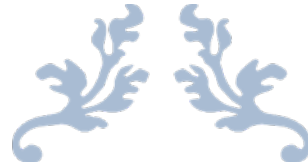
Εισηγούμαστε

Την έγκριση Στρατηγικού Σχεδίου Δράσεων Τουριστικής Προβολής Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας 2019-2021 όπως επισυνάπτεται και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος αυτής της απόφασης».

Το Περιφερειακό Συμβούλιο αφού άκουσε τον εισηγητή, τον πρόεδρο, και τους λοιπούς ομιλητές που ανέπτυξαν τις απόψεις τους επί του ανωτέρω , κατόπιν διαλογικής συζήτησης

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ κατά πλειοψηφία

Εγκρίνει το Στρατηγικό Σχέδιο Δράσεων Τουριστικής Προβολής Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας 2019-2021 ως εξής:

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΕΩΝ
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
2019- 2021

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΑΙΔΕΙΑΣ- ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ- ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	6
SWOT Analysis	9
Υφιστάμενη Κατάσταση	10
Πληθυσμός	11
Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν.....	12
Απασχόληση	13
Ξενοδοχειακό Δυναμικό.....	14
Αφίξεις- Διανουκτερεύσεις- Πληρότητα	17
Αεροπορικές αφίξεις εσωτερικού- εξωτερικού	20
Λιμάνια	23
Κρουαζιέρα.....	26
Μουσεία- Αρχαιολογικοί Χώροι.....	27
Δράσεις Τουριστικής Προβολής 2017-2018.....	28
Δράσεις Τουριστικής Προβολής 2019-2021.....	33
Κύρια Σημεία	38
Επίλογος	39

Εισαγωγή

Κανένας πλέον δεν αμφισβητεί το γεγονός ότι ο τουρισμός έχει αναδειχθεί σε έναν από τους δυναμικούς εκείνους κλάδους που συμβάλουν στην ανάκαμψη της Ελληνικής οικονομίας, τόσο από πλευράς εσόδων, όσο και αύξησης της απασχόλησης και μείωσης της ανεργίας. Και ο δυναμισμός αυτός του τουρισμού στην Ελλάδα αποδεικνύεται και από ένα πρόσθετο στοιχείο, που δεν είναι άλλο από την αύξηση των επενδύσεων.

Κατά συνέπεια, η συμβολή του τουρισμού στην ανάπτυξη της οικονομίας μιας χώρας υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών, μπορεί κάτω από προϋποθέσεις να είναι πραγματικά σημαντική, αφού εξασφαλίζει σε αυτή συναλλαγματικούς πόρους, δημιουργεί ευκαιρίες απασχόλησης, αυξάνει ή συμπληρώνει τα εισοδήματα του πληθυσμού των αστικών κέντρων και της περιφέρειας, προκαλεί αξιόλογες οικονομικές εισροές στους τόπους της τουριστικής ανάπτυξης κλπ.

Αυτό ισχύει σε εθνικό επίπεδο. Από την άλλη πλευρά, η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας διαθέτει μια ιδιομορφία που έχει να κάνει με το γεγονός ότι διοικητικά υπάγονται σε αυτή τρεις σημαντικά, ως προς τα **οικονομικά και γεωγραφικά τους χαρακτηριστικά, ανομοιογενείς περιφερειακές ενότητες**, η Ηλεία, η Αχαΐα και η Αιτωλοακαρνανία.

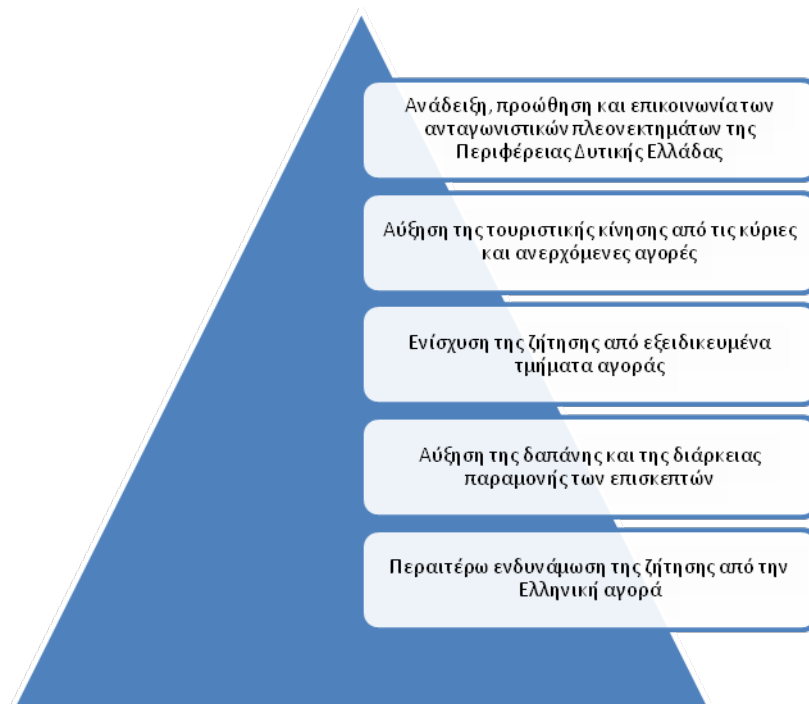
Προκειμένου να ξεπεραστεί αυτό το μειονέκτημα, πριν δύο χρόνια παραδόθηκε στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας από το Σύνδεσμο Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΣΕΤΕ) μελέτη ανάλυσης του τουριστικού προϊόντος της περιοχής, αλλά και δημιουργίας ενός καινούργιου οχήματος επικοινωνίας με το τίτλο «Be Inspired in Western Greece» και «Western Greece Collection Inspirations». Στόχος της μελέτης ήταν η ενιαία τουριστική προώθηση της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας. Η συγκεκριμένη μελέτη περιελάμβανε τα ακόλουθα στοιχεία:

- Το τουριστικό περιβάλλον της περιοχής
- Στρατηγική Μάρκετινγκ και σύνθεση χαρτοφυλακίου τουριστικού προϊόντος
- Ανάλυση υπάρχουσας κατάστασης μάρκας
- Στρατηγική Μάρκας και Ανταγωνιστικής Ταυτότητας
- Brand communication manual

Το όλο πλαίσιο δράσης που προτάθηκε στην παραπάνω μελέτη, αλλά και τα εργαλεία τουριστικής προβολής που δημιουργήθηκαν μέσα από τη συνεργασία της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας και του ΣΕΤΕ, αξιοποιήθηκαν στη διάρκεια των δύο τελευταίων ετών, όπως αναλυτικά θα περιγραφεί σε επόμενη ενότητα του παρόντος Σχεδίου.

Ως επόμενο βήμα, κατά συνέπεια, είναι η περαιτέρω αξιοποίηση του αποθέματος που έχει δημιουργηθεί, τόσο όσον αφορά τους θεσμικούς φορείς που εμπλέκονται στον τουρισμό, όσο, κυρίως, τους δυνητικούς τουρίστες οι οποίοι καλούνται κάθε φορά να επιλέξουν έναν

προορισμό για τις διακοπές τους. Σε αυτό το πλαίσιο η στρατηγική στόχευση του νέου προγράμματος τουριστικής προβολής πρέπει να είναι η ακόλουθη:

Πηγή: Μελέτη Marketing Greece για Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Σε αυτό το πλαίσιο για τη διαμόρφωση του νέου προγράμματος τουριστικής προβολής 2019- 2021, λαμβάνονται επίσης υπόψη τα εξής δεδομένα, όσον αφορά την τουριστική αγορά της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας:

Τρεις Περιφερειακές Ενότητες (Αιτωλοακαρνανίας, Αχαΐας, Ηλείας) με σημαντικά στοιχεία τουριστικού προϊόντος και υποδομές

- Προσβασιμότητα (2 αεροδρόμια, 4 λιμάνια, 6 εθνικές οδούς, Προαστιακός Σιδηρόδρομος)

Διαθεσιμότητα ξενοδοχειακών υποδομών (συγκέντρωση σε Ηλεία και Αχαΐα)

- Διαχρονική Άνοδος του γενικού δείκτη ποιότητας Global Review Index με ποσοστό 82,4% το 2015

Αστικό κέντρο (Πάτρα) που συγκεντρώνει σημαντικό αριθμό αφίξεων

- Λιμάνι στο Κατάκολο με σημαντικό αριθμό αφίξεων κρουαζιερόπλοιων

Εποχικότητα αφίξεων με υψηλότερα επίπεδα κατά την περίοδο Ιούνιος-Σεπτέμβριος

- Υψηλή συγκέντρωση Ελλήνων επισκεπτών στις Περιφερειακές ενότητες Αχαΐας και Αιτωλοακαρνανίας σε αντίθεση με την Περιφερειακή ενότητα Ηλείας

Μέση διάρκεια παραμονής επισκεπτών σε ξενοδοχεία, περίπου 2,5 ημέρες

Πηγή: Μελέτη Marketing Greece για Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

SWOT Analysis**ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ**

1. Υποδομές προσβασιμότητας και προσπελασιμότητας (αεροδρόμια, λιμάνια, εθνικές οδοί, σιδηρόδρομος)
2. Δύο (2) λιμάνια υποδοχής κρουαζιέρας
3. Μνημεία παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς UNESCO
4. Αύξηση της ελκυστικότητας του τουριστικού προϊόντος της ΠΔΕ
5. Σημαντικός αριθμός ενοικιαζόμενων δωματίων ως εναλλακτικό μέσο φιλοξενίας
6. Πλούσιο ιστορικό, πολιτιστικό και αρχιτεκτονικό απόθεμα

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ

1. Η ΠΔΕ αποτελείται από οικονομικά και γεωγραφικά ανομοιογενείς περιφερειακές ενότητες
2. Έλλειψη σε ξενοδοχειακές υποδομές 5*
3. Εποχικότητα αφίξεων
4. Μικρή διάρκεια παραμονής επισκεπτών
5. Έλλειψη εκπαίδευσης του προσωπικού που εργάζεται στις επιχειρήσεις τουρισμού

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

1. Αύξηση της τουριστικής κίνησης από νέες και ανερχόμενες αγορές
2. Περαιτέρω ενδυνάμωση της ζήτησης από την Ελληνική αγορά
3. Αύξηση των απασχολούμενων στον τουρισμό
4. Αύξηση της σημασίας του κλάδου του τουρισμού στην τοπική οικονομική δραστηριότητα
5. Αύξηση της ζήτησης από

ΑΠΕΙΛΕΣ

1. Μακροοικονομικό περιβάλλον και πολιτική αστάθεια σε εθνικό επίπεδο
2. Διεθνείς σχέσεις
3. Παγκόσμιο οικονομικό περιβάλλον
4. Καθυστέρηση ολοκλήρωσης των δημόσιων υποδομών
5. Έλλειψη προσανατολισμού προς τον τουριστικό κλάδο από τους επιχειρηματίες της περιοχής
6. Έλλειψη κουλτούρας υποδοχής των

ανερχόμενες αγορές (Κίνα, Ινδία, Νότια Κορέα)	τουριστών από φορείς και κατοίκους
6. Η Δυτική Ελλάδα εξελίσσεται σε τόπο διακοπών	

Υφιστάμενη Κατάσταση

Ο τουρισμός αποτελεί έναν από τους πιο εξωστρεφείς κλάδους της ελληνικής οικονομίας προσφέροντας σημαντικές εισροές ξένου συναλλάγματος στην τοπική και εθνική οικονομία, αλλά κυρίως προσφέρει χιλιάδες θέσεις εργασίας κάθε χρόνο αφού αποτελεί έναν κατεξοχήν κλάδο έντασης εργασίας.

Στις μέρες μας, και ιδιαίτερα σε χώρες σαν την Ελλάδα όπου η παροχή υπηρεσιών κατέχει σημαντικότατο μερίδιο στη συνολική οικονομική δραστηριότητα, η ανάπτυξη του τουρισμού λειτουργεί ως κινητήρια δύναμη για την διεύρυνση των οικονομικών δραστηριοτήτων, που θα μπορούσαμε να τις εντάξουμε στην ευρύτερη κατηγορία της οικονομία της φιλοξενίας.

Πιο συγκεκριμένα, η τουριστική ανάπτυξη περιλαμβάνει τη διαμονή, τα εστιατόρια, τα καταστήματα διατροφής και κάθε είδους έργα υποδομής, απαραίτητα για να δημιουργηθούν οι κατάλληλες συνθήκες προσέλκυσης επισκεπτών. Στη χώρα μας, από τον τουρισμό επηρεάζονται σημαντικά οι παρακάτω οικονομικοί κλάδοι:

Πίνακας 1 Κλάδοι που επηρεάζονται από τον τουρισμό και πολλαπλασιαστής οικονομικής δραστηριότητας

	% Κατανομή Τουριστικών Εσόδων	Πολλαπλασιαστής
Καταλύματα	45,3	2,50
Εστίαση	18,0	2,50
Θαλάσσιες Μεταφορές	9,0	2,41
Οδικές Μεταφορές	7,1	3,25
Εναέριες Μεταφορές	5,4	2,98
Εμπόριο	4,9	3,69
Ψυχαγωγία	3,8	1,90
Ταξιδιωτικά Γραφεία	3,7	3,68
Ενοικίαση Αυτ/των	1,8	1,39
Συνέδρια	1,0	4,13
Σταθμισμένος Μέσος Όρος		2,65

Πηγή: InSETE

Σύμφωνα με τον Πίνακα 1 ανωτέρω για κάθε €1 που δημιουργεί η τουριστική δραστηριότητα, αυτή με τη σειρά της δημιουργεί έμμεση και προκαλούμενη πρόσθετη οικονομική δραστηριότητα € 2,65. Κατά συνέπεια είναι προφανές πόσο μπορεί να επωφεληθεί η οικονομία της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας από την ανάπτυξη δραστηριοτήτων και κλάδων που σχετίζονται με τον τουρισμό.

Σε αυτό το πλαίσιο, σκοπός αυτής της ενότητας δεν είναι η παράθεση πολυάριθμων στατιστικών στοιχείων, αλλά η επικέντρωση σε μερικούς βασικούς μακροοικονομικούς δείκτες οι οποίοι αποκρυπτογραφούν τη βασική οικονομική επίδοση τόσο της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ως σύνολο, όσο και της κάθε Περιφερειακής Ενότητας ξεχωριστά, σε άμεση συνάρτηση πάντα με την τουριστική δραστηριότητα της περιοχής. Άλλωστε για μια πιο πολυάριθμη παράθεση οικονομικών στοιχείων της ΠΔΕ μπορεί κάποιος να ανατρέξει στο Πενταετές Στρατηγικό Σχέδιο της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας το οποίο συντάχθηκε το 2015.

Πληθυσμός

Σύμφωνα με την τελευταία απογραφή του 2011, ο μόνιμος πληθυσμός της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ανέρχεται σε 679.796 και αποτελεί σχεδόν το 6,3% του πληθυσμού της χώρας. Όπως και στο σύνολο της χώρας, έτσι και **στην ΠΔΕ ο πληθυσμός το 2011 μειώθηκε σε σχέση με το 2001, με μεγαλύτερο όμως ρυθμό από το μέσο όρο**. Από την άλλη πλευρά, παραμένει η τέταρτη σε πληθυσμό περιφέρεια της Ελλάδας.

Πίνακας 2 Πληθυσμός Περιφέρειας και Περιφερειακών Ενοτήτων Δυτικής Ελλάδας (1981- 2011)

Περιφερειακή Ενότητα	Συνολικός Πληθυσμός			
	1981	1991	2001	2011
Αιτωλοακαρνανίας	219.764	228.180	224.429	210.802
Αχαΐας	275.193	300.078	322.789	309.694
Ηλείας	160.305	179.429	193.288	159.300
Σύνολο Περιφέρειας	655.262	707.687	740.506	679.796
Σύνολο Χώρας	9.740.417	10.259.900	10.964.020	10.816.286

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Σε σχέση με το 1981, μόνο ο πληθυσμός της Αχαΐας αυξάνεται, ενώ αυτός της Αιτωλοακαρνανίας και Ηλείας μειώνεται, γεγονός που υποδηλώνει τα αναπτυξιακά προβλήματα των δύο αυτών Νομών της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας που αδυνατούν να δημιουργήσουν ικανές συνθήκες συγκράτησης του πληθυσμού τους.

Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν

Από την άλλη πλευρά, όπως προκύπτει από τον Πίνακα 3 παρακάτω, το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας στα έτη 2008- 2015 μειώνεται κατά 28,6% περίπου, με κύρια αιτία την οικονομική κρίση που ξέσπασε το 2008. Την ίδια περίοδο το εθνικό ΑΕΠ μειώθηκε κατά 27,1%, ελαφρώς λιγότερο από ότι αυτό της ΠΔΕ. Έτσι, ενώ το 2008 στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας αντιστοιχούσε το 4,7% περίπου του εθνικού ΑΕΠ, το 2015 το ποσοστό αυτό παρέμενε σχεδόν αμετάβλητο στο 4,6%. Τα στοιχεία αυτά δηλώνουν τη στενή σύνδεση που υπάρχει μεταξύ εθνικού και περιφερειακού ΑΕΠ, γεγονός που κάνει σημαντική κάθε διαφοροποίηση της περιφερειακής οικονομικής δραστηριότητας.

Πίνακας 3 Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν ανά Περιφέρεια και Π.Ε. Δυτικής Ελλάδας (2008- 2015)

Έτη	2008	2009	2010	2011*	2012*	2013*	2014*	2015*
Περιφέρειες και νομοί								
ΕΛΛΑΔΑ	241.990	237.534	226.031	207.029	191.204	180.654	178.656	176.312
Αττική	116.717	116.001	110.462	100.972	92.671	87.642	86.047	84.374
Βόρειο Αιγαίο	3.514	3.395	3.184	2.944	2.678	2.573	2.553	2.481
Νότιο Αιγαίο	8.183	7.599	7.236	6.603	6.079	5.983	6.042	6.078
Κρήτη	11.808	11.509	10.860	9.716	8.845	8.565	8.781	8.787
Ανατολική Μακεδονία, Θράκη	9.450	9.306	9.198	8.150	7.579	7.004	6.878	6.760
Κεντρική Μακεδονία	33.304	32.439	30.348	28.092	25.807	24.172	23.771	23.716
Δυτική Μακεδονία	4.802	5.039	4.981	4.819	4.724	4.398	4.530	4.304
Ήπειρος	5.158	5.025	4.930	4.611	4.187	3.989	3.955	3.887
Θεσσαλία	12.186	11.814	10.835	9.953	9.517	9.065	9.114	9.066
Ιόνια Νησιά	4.522	4.200	3.992	3.479	3.260	3.066	3.112	3.107
Δυτική Ελλάδα	11.365	10.890	10.671	9.611	8.957	8.275	8.196	8.114
Αιτωλοακαρνανία	3.176	3.086	2.993	2.795	2.634	2.490	2.431	2.383
Αχαΐα	5.925	5.617	5.500	4.830	4.509	4.072	4.078	4.036
Ηλεία	2.264	2.187	2.178	1.986	1.813	1.712	1.686	1.695
Στερεά Ελλάδα	10.879	10.405	9.903	9.273	8.628	8.075	7.912	7.860
Πελοπόννησος	10.102	9.912	9.430	8.806	8.270	7.847	7.766	7.777

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ- Σε εκατομμύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές
* Προσωρινά στοιχεία

Την ίδια χρονική περίοδο (2008-2015) το ΑΕΠ μειώνεται, όπως είναι φυσικό και στις τρεις (3) περιφερειακές ενότητες. Ειδικότερα, στην Αιτωλοακαρνανία μειώνεται κατά 24,97% περίπου, στην Αχαΐα κατά 31,89% περίπου και στην Ηλεία κατά 25,1%. Παρατηρούμε δηλαδή ότι η Π.Ε. Αχαΐας πλήττεται περισσότερο από την οικονομική κρίση, αφού η πτώση του ΑΕΠ είναι μεγαλύτερη από αυτή της περιφέρειας αλλά και της Ελλάδας. Αντίθετα, στις άλλες δύο περιφερειακές ενότητες η πτώση του ΑΕΠ είναι μικρότερη από αυτή της περιφέρειας, αλλά και της χώρας. Παρόλα αυτά το ΑΕΠ της Π.Ε. Αχαΐας

παραμένει σημαντικά υψηλότερο των άλλων δύο περιφερειακών ενοτήτων, αποτελώντας το 49,7% περίπου του περιφερειακού ΑΕΠ.

Απασχόληση

Όσον αφορά την απασχόληση στον τομέα του τουρισμού¹ στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, σύμφωνα με τον Πίνακα 4 κατωτέρω, κατά την περίοδο 2010-2017 εργάζονται μεταξύ 16,2 χιλ. και 18,3 χιλ. άνθρωποι. Ειδικότερα, η απασχόληση στον τουρισμό, σε απόλυτους αριθμούς, ακολούθησε μια πτωτική τάση από το 2010 μέχρι και το 2013, την περίοδο δηλαδή έξαρσης της οικονομικής κρίσης. Από εκεί και πέρα φαίνεται να βελτιώνονται τα στοιχεία με κορύφωση το 2015 όπου απασχολήθηκαν 19,8 χιλ. άτομα. Σε κάθε περίπτωση **το 2017 απασχολούνταν 18,3 χιλ. άτομα, περισσότερα από το 2010**, χρονιά ορόσημο της Ελληνικής οικονομικής κρίσης.

Πίνακας 4 Απασχόληση στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας Δυτικής Ελλάδας (2010-2017)

Η απασχόληση στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας 2010 -2017 (σε χιλ.)								
Employment in Western Greece Region 2010 - 2017 (in thous.)								
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Τουρισμός / Tourism	16,2	15,3	14,0	14,9	15,9	19,8	16,8	18,3
Λοιποί κλάδοι /Other sectors	246,1	223,6	197,7	187,8	185,0	186,4	188,6	198,5
Σύνολο απασχόλησης /Total employment	262,3	238,9	211,7	202,7	200,9	206,2	205,4	216,8
Σύνολο Χώρας /Total Greece	4.389,8	4.054,3	3.695,0	3.513,2	3.536,2	3.610,7	3.673,6	3.752,7
% Τουρισμού επί του συνόλου Περιφέρειας / Employment in Tourism as a percentage of total employment in the Region	6,2%	6,4%	6,6%	7,3%	7,9%	9,6%	8,2%	8,5%
% Λοιπών κλάδων επί του συνόλου Περιφέρειας / Employment in the other sectors as a percentage of the total employment in the Region	93,8%	93,6%	93,4%	92,7%	92,1%	90,4%	91,8%	91,5%

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία: SETE Intelligence

Ενώ, λοιπόν, ο αριθμός των απασχολούμενων κατά την περίοδο 2010- 2017 βαίνει μειούμενος, ήτοι από 262,3 χιλ. το 2010 σε 216,8 χιλ. το 2017, από την άλλη πλευρά ο αριθμός των απασχολούμενων στον τουρισμό αυξάνεται τόσο σε απόλυτους αριθμούς, όσο και σε ποσοστό ως προς το σύνολο των εργαζομένων, αποτυπώνοντας έτσι τη δυναμική του τουριστικού κλάδου κατά τα τελευταία έτη στη χώρα μας, αλλά και στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας όπως προκύπτει. Ειδικότερα, από 6,2% των εργαζομένων που

¹ Σύμφωνα με το SETE Intelligence, ως απασχολούμενοι στον τουρισμό νοούνται οι εργαζόμενοι στην κατηγορία «Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και εστίασης». Αν και μέρος της δραστηριότητας της εστίασης δεν αφορά στον τουρισμό, η εποχικότητα που παρουσιάζουν τα στοιχεία απασχόλησης σε αυτήν ταυτίζεται με την εποχικότητα του Ελληνικού τουρισμού και ως εκ τούτου θεωρούμε τη δραστηριότητα αυτή ως κλάδο του τουρισμού. Επίσης, σημειώνουμε ότι υπάρχουν άλλες τουριστικές δραστηριότητες (πχ μεταφορές, ταξιδιωτικά γραφεία) που περιλαμβάνονται σε άλλες κατηγορίες και δεν καταγράφονται στα στοιχεία της παρούσας έρευνας.

απασχολούνται στον τουρισμό το 2010, το ποσοστό αυξήθηκε σε 8,5% το 2017, ενώ η καλύτερη επίδοση ήταν το 2015 με 9,6%. Παρόλα αυτά, η γενική τάση είναι αυτή της αύξησης των απασχολουμένων στον τουρισμό ως προς το σύνολο.

Πίνακας 5 % Απασχόλησης στον τουρισμό ανά Περιφέρεια 2010- 2017

% Απασχόλησης στον τουρισμό ανά Περιφέρεια, 2010-2017								
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας	6,20%	6,40%	6,60%	7,30%	7,90%	9,60%	8,20%	8,50%
Περιφέρεια Ηπείρου	9,60%	8%	7,80%	8,50%	9,20%	9,30%	8,20%	11,60%
Περιφέρεια Πελοποννήσου	7,40%	7,40%	6,70%	7,50%	8,60%	9,10%	8,70%	10,00%
Περιφέρεια Θεσσαλίας	6,80%	7,70%	6,80%	5,40%	5,60%	8,70%	9,90%	10,60%
Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας	6,20%	7,20%	8,80%	7,70%	6,90%	7,80%	8,50%	9,40%
Περιφέρεια ΑΜΘ	6,80%	6,30%	5,10%	4,80%	6,30%	8,50%	8,20%	7,20%
Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας	6,90%	7%	6,70%	6,80%	7,60%	7,10%	6,70%	6,80%
Περιφέρεια Ιονίων Νήσων	15,20%	14,00%	15,90%	14,30%	17,10%	20,00%	23,00%	26,50%
Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου	16,20%	17,40%	17%	19,20%	25,30%	21,40%	23,20%	25,30%
Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου	9,90%	10,80%	8,30%	8,50%	9,70%	8,90%	11,60%	11,90%
Περιφέρεια Κρήτης	11,80%	12,40%	13%	12,90%	14,70%	16,70%	15,90%	14,90%
Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας	6,40%	7,10%	6,90%	7,50%	8,10%	8,00%	8,20%	7,70%
Περιφέρεια Αττικής	5,4%	5,3%	5,6%	5,5%	6,5%	6,7%	7,2%	6,7%

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία: SETE Intelligence

Ως προς τις υπόλοιπες Περιφέρειες, ενώ το 2010 η Δυτική Ελλάδα ως προς το ποσοστό των απασχολούμενων στον τουρισμό, σε σχέση με το σύνολο της οικονομικής δραστηριότητας, κατελάμβανε την προτελευταία θέση με 6,20%, με τελευταία την Περιφέρεια Αττικής με 5,40%, το 2017 έχει βελτιώσει σημαντικά τη θέση της αφού πλέον βρίσκεται τέσσερις θέσεις πιο πάνω ξεπερνώντας τις Περιφέρειες Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης, Δυτικής Μακεδονίας, Κεντρικής Μακεδονίας και Αττικής.

Βέβαια μπορεί να υπάρχουν διάφοροι παράγοντες για αυτή την άνοδο της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, όπως π.χ. η συρρίκνωση οικονομικών κλάδων που μέχρι τώρα κυριαρχούσαν στην περιοχή, όμως δεν παύει να αποτελεί ένα σημαντικό στοιχείο για την **ολοένα και περισσότερη σημασία που αποκτάει ο κλάδος του τουρισμού στην τοπική οικονομική δραστηριότητα.**

Ξενοδοχειακό Δυναμικό

Ως προς το ξενοδοχειακό δυναμικό της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, αλλά και της κάθε Περιφερειακής Ενότητας ξεχωριστά, παραθέτουμε παρακάτω δύο (2) πίνακες που αφορούν τα έτη 2017 και 2010 ώστε να δείξουμε τις διαφορές όπως αυτές διαμορφώνονται κατά τα τελευταία επτά (7) έτη.

Πίνακας 6 Ξενοδοχειακό δυναμικό στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας & ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2017

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ / WESTERN GREECE REGION									
Ξενοδοχειακό δυναμικό 2017 / Hotel capacity 2017									
Περιφερειακή Ενότητα			5*	4*	3*	2*	1*	Σύνολο	
Regional Area			5*	4*	3*	2*	1*	Total	
Αιτωλοακαρνανία	Aitolioakarnania	Μονάδες	Units	0	6	35	24	11	76
		Δωμάτια	Rooms	0	177	1.050	517	127	1.871
		Κλίνες	Guest beds	0	350	1.994	965	247	3.556
Αχαΐα	Achaia	Μονάδες	Units	0	22	38	42	5	107
		Δωμάτια	Rooms	0	1.253	1.320	1.064	59	3.696
		Κλίνες	Guest beds	0	2.424	2.517	2.028	106	7.075
Ηλεία	Ilia	Μονάδες	Units	4	13	25	38	7	87
		Δωμάτια	Rooms	1.444	863	669	1.078	87	4.141
		Κλίνες	Guest beds	3.106	1.618	1.251	2.066	179	8.220
Σύνολο	Total	Μονάδες	Units	4	41	98	104	23	270
		Δωμάτια	Rooms	1.444	2.293	3.039	2.659	273	9.708
		Κλίνες	Guest beds	3.106	4.392	5.762	5.059	532	18.851

Πηγή: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδας

Σύμφωνα, λοιπόν, με τον Πίνακα 6 ανωτέρω, το 2017 η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας διέθετε συνολικά 270 ξενοδοχειακές μονάδες με 9.708 δωμάτια και 18.851 κλίνες. Οι περισσότερες ξενοδοχειακές μονάδες βρίσκονται στην Π.Ε. Αχαΐας, όμως τα περισσότερα δωμάτια και κλίνες βρίσκονται στην Π.Ε. Ηλείας. Επίσης, δεν μπορεί να παραβλεφθεί το γεγονός ότι τα μοναδικά ξενοδοχεία 5* βρίσκονται στην Π.Ε. Ηλείας, όπως επίσης και ο μικρό τους συνολικά αριθμός, μόλις τέσσερα (4). Οι περισσότερες ξενοδοχειακές μονάδες είναι 2*, ακολουθούμενες από αυτές των 3* και 4* αντίστοιχα.

Τα στοιχεία αυτά δηλώνουν ξεκάθαρα την **ανάγκη επενδύσεων σε νέες ξενοδοχειακές μονάδες υψηλών προδιαγραφών, όσο και εκσυγχρονισμού των παλαιότερων**, εάν επιθυμούμε η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας να ενισχύσει την ποιότητα των παρεχόμενων καταλυμάτων της, αλλά και να διατηρήσει μια ανταγωνιστική θέση εντός της Ελλάδας ως προς την τουριστική οικονομική δραστηριότητα.

Ο κίνδυνος απώλειας της ανταγωνιστικότητας ως προς την τουριστική οικονομική δραστηριότητα αποτυπώνεται καλύτερα αν συγκρίνουμε το ξενοδοχειακό δυναμικό της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας του 2017 με αυτό του 2010, δηλαδή 7 χρόνων νωρίτερα.

Πίνακας 7 Ξενοδοχειακό δυναμικό στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας & ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2010

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ / WESTERN GREECE REGION									
Ξενοδοχειακό δυναμικό 2010 / Hotel capacity 2010									
Περιφερειακή Ενότητα			5*	4*	3*	2*	1*	Σύνολο	
Regional Area			5*	4*	3*	2*	1*	Total	
Αιτωλοακαρνανία	Aitolioakarnania	Μονάδες	Units	0	5	32	28	14	79
		Δωμάτια	Rooms	0	279	1.026	604	176	2.085
		Κλίνες	Guest beds	0	597	1.942	1.138	345	4.022
Αχαΐα	Achaia	Μονάδες	Units	0	19	33	54	12	118
		Δωμάτια	Rooms	0	1.040	1.327	1.364	143	3.874
		Κλίνες	Guest beds	0	2.046	2.524	2.595	277	7.442
Ηλεία	Ilia	Μονάδες	Units	3	11	16	40	11	81
		Δωμάτια	Rooms	1.383	796	522	1.167	171	4.039
		Κλίνες	Guest beds	2.972	1.497	974	2.247	402	8.092
Σύνολο	Total	Μονάδες	Units	3	35	81	122	37	278
		Δωμάτια	Rooms	1.383	2.115	2.875	3.135	490	9.998
		Κλίνες	Guest beds	2.972	4.140	5.440	5.980	1.024	19.556

Πηγή: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδας

Ειδικότερα, σύμφωνα με τον Πίνακα 7 όπου αποτυπώνεται το ξενοδοχειακό δυναμικό της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας κατά το 2010, προκύπτει ότι σε μια περίοδο επτά ετών υπήρξε μία μόλις επένδυση σε ξενοδοχείο 5*, ενώ η πλειοψηφία των ξενοδοχείων που δημιουργήθηκαν ήταν 4* και 3* (κυρίως). Αυτό σημαίνει ότι **το προσφερόμενο τουριστικό προϊόν της Δυτικής Ελλάδας δεν έχει υπάρξει, μέχρι στιγμής, αρκετά ανταγωνιστικό ώστε να προσελκύσει τις απαιτούμενες ιδιωτικές επενδύσεις**. Σε αυτό μπορεί να έχουν συμβάλει πολλοί παράγοντες, όπως είναι η οικονομική κρίση, η καθυστέρηση στην ολοκλήρωση των δημόσιων υποδομών, η έλλειψη οικονομικού προσανατολισμού προς τον τουριστικό κλάδο από τους επιχειρηματίες της περιοχής, τα μη ανταγωνιστικά αεροδρόμια ή και η έλλειψη υποδομών στα λιμάνια.

Και αναφέρονται συγκεκριμένες κύριες αιτίες επειδή η επίλυση κάποιων από αυτών κατά την τελευταία διετία (βλ. ολοκλήρωση οδικών αξόνων, βελτίωση υποδομών λιμανιών, ιδιωτικοποίηση αεροδρομίου Ακτίου) φαίνεται να έχουν βελτιώσει σημαντικά την τουριστική κίνηση προς τη Δυτική Ελλάδα όπως θα δούμε και παρακάτω. Όμως η βελτίωση αυτή δεν καλύπτει το πρόβλημα της έλλειψης τουριστικών υποδομών υψηλής ποιότητας, σίγουρα, όμως, δημιουργεί κατάλληλες επενδυτικές συνθήκες για τη δημιουργία αυτών.

Από την άλλη πλευρά, και παρά τη γενική αντίληψη, η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας διαθέτει και ένα **σημαντικό αριθμό ενοικιαζόμενων δωματίων, προσφέροντας ένα εναλλακτικό μέσο φιλοξενίας στους ταξιδιώτες που θέλουν να την επισκεφτούν**.

Πίνακας 8 Ενοικιαζόμενα δωμάτια στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας & ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2017

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ / WESTERN GREECE REGION								
Ενοικιαζόμενα δωμάτια 2017 / ROOMS FOR RENT 2017								
Περιφερειακή Ενότητα	Regional Area			4K	3K	2K	1K	Σύνολο
Αιτωλοακαρνανία	Aitolioakarnania	Μονάδες	Units	14	25	25	16	80
		Δωμάτια	Rooms	99	186	168	90	543
		Κλίνες	Guest beds	230	411	369	211	1.221
Αχαΐα	Achaia	Μονάδες	Units	6	37	37	16	96
		Δωμάτια	Rooms	35	277	249	87	648
		Κλίνες	Guest beds	103	641	602	205	1.551
Ηλεία	Ilia	Μονάδες	Units	1	40	44	12	97
		Δωμάτια	Rooms	7	268	227	53	555
		Κλίνες	Guest beds	12	622	532	122	1.288
Σύνολο	Total	Μονάδες	Units	21	102	106	44	273
		Δωμάτια	Rooms	141	731	644	230	1.746
		Κλίνες	Guest bed	345	1.674	1.503	538	4.060

Πηγή: ΜΗΤΕ - Επεξεργασία SETE Intelligence

Ειδικότερα, κατά το 2017 συνολικά η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας διαθέτει 273 μονάδες με 1.746 ενοικιαζόμενα δωμάτια δυναμικότητας 4.060 κλινών. Η πλειοψηφία των μονάδων αυτών ήταν μεσαίας κατηγορίας (3K και 2K). Ως προς την ανά περιφερειακή ενότητα δυναμικότητα, η Αχαΐα διαθέτει τα περισσότερα ενοικιαζόμενα δωμάτια, ενώ ακολουθεί η Ηλεία και Αιτωλοακαρνανία. Αυτό όμως που πρέπει να επισημανθεί είναι ότι η Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας διαθέτει τη συντριπτική πλειοψηφία ενοικιαζόμενων μονάδων της ανώτατης κατηγορίας (4K)- 14- έναντι 6 της Π.Ε. Αχαΐας και μόλις ενός της Π.Ε. Ηλείας. Έτσι, αντίστοιχα κινούνται και τα δωμάτια, όπου η Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας διαθέτει 99 δωμάτια δυναμικότητας 230 κλινών, η Π.Ε. Αχαΐας διαθέτει 35 δωμάτια δυναμικότητας 103 κλινών και η Π.Ε. Ηλείας διαθέτει 7 δωμάτια δυναμικότητας 12 κλινών.

Αφίξεις- Διανυκτερεύσεις- Πληρότητα

Πολύ σημαντικά στοιχεία για την τουριστική κίνηση στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, αλλά και για κάθε Περιφερειακή Ενότητα ξεχωριστά, κατά την περίοδο 2010- 2016, δίνονται στον Πίνακα 9 παρακάτω. Ειδικότερα εξετάζεται μια πολύ κρίσιμη περίοδο για την εθνική και τοπική οικονομία, δηλαδή από τη στιγμή που άρχισαν να φαίνονται οι σημαντικές επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης (2010) και μέχρι πριν την ολοκλήρωση δύο σημαντικών έργων υποδομής για την περιοχή, δηλαδή της ολοκλήρωσης των Ολυμπία και Ιονία Οδών, όπως επίσης και της ιδιωτικοποίησης του αεροδρομίου του Άκτιου.

Ειδικότερα, εξετάζονται οι αφίξεις αλλοδαπών και ημεδαπών, οι διανυκτερεύσεις αλλοδαπών και ημεδαπών όπως επίσης και η πληρότητα των ξενοδοχειακών καταλυμάτων, τόσο για το σύνολο της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, όσο και για κάθε Περιφερειακή Ενότητα ξεχωριστά.

Πίνακας 9 Αφίξεις- Διανυκτερεύσεις- Πληρότητα στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας & ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2010- 2016

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ: στοιχεία αφίξεων, διανυκτερεύσεων και πληρότητας σε ξενοδοχειακά καταλύματα τα έτη 2010-2016								
Περιφερειακές Ενότητες		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Αιτωλοακαρνανία	Αφίξεις αλλοδαπών	10.765	10.660	9.200	12.048	13.904	19.759	21.121
	Αφίξεις ημεδαπών	124.829	114.180	93.884	102.742	101.835	106.595	101.070
	Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών	43.242	39.162	35.136	43.466	58.596	101.579	125.858
	Διανυκτερεύσεις ημεδαπών	256.142	251.649	213.602	220.046	219.739	228.698	215.056
	Πληρότητα	30,9%	29,9%	25,6%	27,1%	28,3%	30,8%	32,8%
Αχαΐα	Αφίξεις αλλοδαπών	51.937	45.230	34.248	40.312	45.937	42.521	47.125
	Αφίξεις ημεδαπών	218.431	200.270	171.511	177.092	179.744	182.785	199.057
	Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών	199.341	185.363	105.601	168.567	187.210	141.074	180.743
	Διανυκτερεύσεις ημεδαπών	483.236	442.971	389.306	377.573	401.572	427.432	462.203
	Πληρότητα	36,8%	32,9%	25,8%	28,1%	30,5%	29,4%	33,0%
Ηλεία	Αφίξεις αλλοδαπών	190.588	199.044	148.023	162.869	128.360	198.376	128.474
	Αφίξεις ημεδαπών	126.918	106.441	111.016	95.511	85.386	95.732	91.785
	Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών	401.031	459.991	367.384	419.926	504.800	624.423	587.458
	Διανυκτερεύσεις ημεδαπών	280.988	237.412	265.378	227.803	209.003	217.030	236.460
	Πληρότητα	36,6%	34,8%	30,3%	30,8%	34,3%	38,5%	38,2%
Σύνολο	Αφίξεις αλλοδαπών	253.290	254.934	191.471	215.229	188.201	260.656	196.720
	Αφίξεις ημεδαπών	470.178	420.891	376.411	375.345	366.965	385.112	391.912
	Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών	643.614	684.516	508.121	631.959	750.606	867.076	894.059
	Διανυκτερεύσεις ημεδαπών	1.020.366	932.032	868.286	825.422	830.314	873.160	913.719
	Πληρότητα	35,5%	33,1%	27,7%	29,1%	31,7%	33,5%	35,1%

Πηγή ΕΛΣΤΑΤ

Έτσι, σύμφωνα με τον Πίνακα 9 ανωτέρω παρατηρούμε ότι, συνολικά, **την περίοδο 2010-2016**, με εξαίρεση τις **διανυκτερεύσεις αλλοδαπών οι οποίες έχουν σημειώσει σημαντική άνοδο**, τα υπόλοιπα στοιχεία είναι λίγο ή πολύ μειωμένα. Ειδικότερα, προκύπτει ότι οι ημεδαποί μείωσαν την τουριστική τους κίνηση και διαμονή προς την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας σημαντικά.

Ειδικότερα, οι αφίξεις ημεδαπών για την περίοδο 2010- 2016 μειώθηκαν κατά 16,65%, ενώ οι διανυκτερεύσεις κατά 10,45%. Ως κύρια αιτία μείωσης των αφίξεων και διανυκτερεύσεων των ημεδαπών πρέπει να θεωρείται οι οικονομική κρίση που βιώνει η Ελλάδα και που τη συγκεκριμένη περίοδο έφτασε στην κορύφωση της.

Αντίστοιχα, οι αφίξεις αλλοδαπών μειώθηκαν κατά 22,3% αλλά οι διανυκτερεύσεις τους αυξήθηκαν κατά 38,91%. Συμπεραίνουμε δηλαδή ότι, όσον αφορά τους ημεδαπούς, οι αφίξεις μειώθηκαν πιο έντονα από ότι οι διανυκτερεύσεις γεγονός που υποδηλώνει ότι αυξήθηκαν οι ημέρες παραμονής τους στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Αντίστοιχα και για τους αλλοδαπούς, ενώ είχαμε μια σημαντική μείωση των αφίξεων, παρόλα αυτά οι διανυκτερεύσεις τους αυξήθηκαν σημαντικά, γεγονός που επίσης υποδηλώνει ότι, αν και λιγότεροι, αυτοί που επισκέφτηκαν τη Δυτική Ελλάδα, επέλεξαν να μείνουν περισσότερες ημέρες στην περιοχή.

Τέλος, όσον αφορά την πληρότητα των ξενοδοχειακών μονάδων στη διάρκεια των επτά αυτών χρόνων, αυτή παραμένει σχετικά σταθερή, παρουσιάζοντας ελάχιστη μείωση από 35,5% σε 35,1% παρά τη μικρή αύξηση που σημειώθηκε εκείνες τις χρονιές σε ξενοδοχειακές μονάδες, δωμάτια και κλίνες, όπως είδαμε στους Πίνακες 6 και 7 ανωτέρω.

Η περιγραφή αυτή δείχνει ότι η **Δυτική Ελλάδα εξελίσσεται σε τόπο διακοπών, λόγω αύξησης των ημερών διανυκτέρευσης στην περιοχή, και όχι απλά περάσματος προς άλλους προορισμούς.**

Βέβαια όπως αναφέραμε και στην αρχή της ανάλυσης μας, η περίοδος 2010- 2016 σχετίζεται όχι μόνο με την κορύφωση της οικονομικής κρίσης, αλλά και με το γεγονός της πραγματοποίησης εντατικών εργασιών όσον αφορά την ολοκλήρωση δύο κύριων εθνικών οδικών αξόνων, πολύ όμως κρίσιμων για την πρόσβασιμότητα και προσπελασιμότητα της Δυτικής Ελλάδας, δηλαδή της Ιονίας και Ολυμπίας Οδού. Η Ολυμπία Οδός εγκαινιάστηκε επίσημα στις 11.04.2017 και η Ιονία Οδός στις 05.09.2017, χρονολογίες που σηματοδοτούν την απρόσκοπτη πλέον λειτουργία τους, αλλά και τη διάχυση της συγκεκριμένης πληροφορίας στο εσωτερικό, κυρίως, και στους επαγγελματίες του εξωτερικού μέσω δημοσιευμάτων και ρεπορτάζ στα Ελληνικά και ξένα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.

Πίνακας 10 Βασικά Μεγέθη Ταξιδιωτικών Εισπράξεων στη Δυτική Ελλάδα, 2017-2018

	Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας		Ποσοστιαία μεταβολή
	Ιανουάριος-Μάρτιος 2017 (9 ^η θέση)	Ιανουάριος- Μάρτιος 2018 (4 ^η θέση)	
Εισπράξεις	€ 9.800.000	€ 24.300.000	147,95%
Επισκέψεις	45.400	76.300	68%
Διανυκτερεύσεις	193.600	382.000	97%

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Πράγματι, μελετώντας τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδας, όπως φαίνονται στον Πίνακα 10 ανωτέρω, όσον αφορά την περίοδο Ιανουάριος- Μάρτιος 2017, δηλαδή όταν τα έργα στις δύο αυτές εθνικές οδούς βρίσκονταν σε πλήρη εξέλιξη, σε σχέση με την περίοδο Ιανουάριος- Μάρτιος 2018, όταν δηλαδή υπήρχε απρόσκοπτη και ομαλή κίνηση των αυτοκινήτων στους δρόμους αυτούς, διαπιστώνουμε τις σημαντικές θετικές εξελίξεις που επέφερε η ολοκλήρωση των έργων αυτών στον τουριστικό κλάδο της Δυτικής Ελλάδας.

Ειδικότερα, το 1^ο τρίμηνο του 2018, η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας κατέλαβε την τέταρτη θέση (από την ένατη που βρισκόταν κατά το 1^ο τρίμηνο του 2017) μεταξύ των Ελληνικών περιφερειών ως προς τις τουριστικές εισπράξεις, επισκέψεις και διανυκτερεύσεις. Πιο συγκεκριμένα, οι εισπράξεις αυξήθηκαν κατά 147,95%, δηλαδή από € 9.800.000 σε € 24.300.000, οι επισκέψεις κατά 68% περίπου, δηλαδή από 45.400 σε 76.300 επισκέπτες, και οι διανυκτερεύσεις κατά 97% περίπου, δηλαδή από 193.600 σε 382.000. Διαπιστώνουμε δηλαδή πως η ολοκλήρωση αυτών των δύο εθνικών οδικών αξόνων ταχύτατα επέδρασε θετικά όσον αφορά την τουριστική κίνηση προς τη Δυτική Ελλάδα.

Κατά συνέπεια, ως αποτέλεσμα της σημαντικής αυτής αύξησης της τουριστικής κίνησης, η οποία εκτιμάται ότι θα διατηρηθεί λόγω και της ολοκλήρωσης των μεγάλων έργων υποδομής στην περιοχή, ιδιαίτερα της Ολυμπίας και Ιονίας Οδού που επιτρέπουν την

εύκολη προσβασιμότητα από το σύνολο της ηπειρωτικής χώρας, αλλά και της διάχυσης της πληροφορίας περί εύκολης και άνετης διαδρομής που προσφέρεται προς τους οδηγούς μέσω ρεπορτάζ και άλλων αφιερωμάτων στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, είναι τώρα η **κρίσιμη περίοδος που απαιτεί την υιοθέτηση πρωτοβουλιών για την ανάδειξη της σημασίας του τουρισμού ως ενός σημαντικού αναπτυξιακού στοιχείου**, παρέχοντας όλες εκείνες τις υπηρεσίες που διαμορφώνουν ένα ολοκληρωμένο τουριστικό προϊόν. Και όπως θα αναλυθεί παρακάτω στον στρατηγικό προσανατολισμό των δράσεων τουριστικής προβολής που προκρίνονται για την τριετία 2019- 2021, ένας από τους κύριους στόχους είναι ακριβώς η επικοινωνιακή εκμετάλλευση των νέων αυτών δεδομένων για τη Δυτική Ελλάδα.

Αεροπορικές αφίξεις εσωτερικού- εξωτερικού

Ο ρόλος του Αεροδρομίου του Αράξου θεωρείται εδώ και χρόνια κομβικός ως προς τη διευκόλυνση, αλλά και αναβάθμιση, του τουριστικού προϊόντος της περιοχής. Έτσι, το πώς αυτό αποδίδει κάθε φορά αποτελεί σημαντική ένδειξη για την ετήσια πορεία της τουριστικής κίνησης, κυρίως στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας.

Πίνακας 11 Αεροπορικές αφίξεις εσωτερικού εξωτερικού Αεροδρομίου Αράξου, 2010-2017

Διεθνείς αεροπορικές αφίξεις		Αεροπορικές αφίξεις εσωτερικού	
Άραξος		Άραξος	
2017	76.931	2017	0
2016	63.702	2016	244
2015	73.140	2015	1.174
2014	73.786	2014	150
2013	70.006	2013	11
2012	66.144	2012	28
2011	37.583	2011	485
2010	39.627	2010	9

Πηγή: ΥΠΙΑ, Επεξεργασία: SETE Intelligence

Σύμφωνα με τον Πίνακα 11 ανωτέρω, όπου περιγράφονται οι αφίξεις **στο αεροδρόμιο του Αράξου** από το εσωτερικό και το εξωτερικό για την περίοδο 2010- 2017, παρατηρούμε, καταρχήν, ότι από το εξωτερικό **οι αφίξεις από το 2010 στο 2017 σημειώνουν μια αύξηση του 94,13% περίπου**. Μάλιστα, το 2017 αφίχθη μέσω Αράξου ο μεγαλύτερος αριθμός επιβατών στα οκτώ (8) χρόνια αναφοράς.

Από την άλλη πλευρά, οι αφίξεις από το εσωτερικό είναι ελάχιστες, μη επηρεάζοντας καθόλου τη συνολική εικόνα. Ιδιαίτερα πρέπει να σημειωθεί ότι κατά το 2017 δεν υπήρξε ούτε μία άφιξη από το εσωτερικό, γεγονός που υποδηλώνει ξεκάθαρα, σε συνδυασμό με τα

στοιχεία των προηγούμενων ετών, τον προσανατολισμό του αεροδρομίου προς την εξυπηρέτηση πτήσεων charter από το εξωτερικό.

Το ανωτέρω επιχείρημα ενισχύεται περισσότερο από τη στιγμή που ο Άραξος λειτουργεί μόνο κατά την περίοδο Απριλίου- Οκτωβρίου, όπου έχουμε το σύνολο των ανωτέρω καταγεγραμμένων αφίξεων, γεγονός που υποδηλώνει ότι πρόκειται καθαρά για ένα αεροδρόμιο το οποίο εξυπηρετεί πτήσεις charter από και προς το εξωτερικό μεταφέροντας τουρίστες στους διάφορους προορισμούς της Δυτικής Ελλάδας, αλλά και της Πελοποννήσου γενικότερα. Να σημειωθεί τέλος, ότι κατά την περίοδο 2010- 2017 λειτούργησε μόνο τρεις φορές και το Μάρτιο, γεγονός που υποδηλώνει ότι η λειτουργία του Αεροδρομίου Αράξου είναι άμεσα εξαρτώμενη με τις συμφωνίες που πραγματοποιούνται μεταξύ των μεγάλων ταξιδιωτικών γραφείων και ξενοδοχειακών μονάδων της ευρύτερης περιοχής, και όχι μόνο.

Από την άλλη πλευρά, το δεύτερο **αεροδρόμιο** που βρίσκεται στην περιοχή της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, αυτό δηλαδή **του Ακτίου**, διαδραματίζει ένα μεγαλύτερο ρόλο στην εθνική τουριστική ανάπτυξη, που όμως λόγω της γεωγραφικής του θέσης, στα σύνορα δηλαδή των Περιφερειών Δυτικής Ελλάδας και Ηπείρου, αλλά και δίπλα στο νησί της Λευκάδας, είναι **δύσκολο να προσδιοριστεί πόσο σημαντικά επηρεάζει την εισερχόμενη τουριστική κίνηση προς την περιφέρεια μας.**

Πίνακας 12 Κίνηση επιβατών εσωτερικού και εξωτερικού στο Αεροδρόμιο Ακτίου, 2016- 2017

Επιβάτες Μήνας	Εσωτερικές Πτήσεις			Διεθνείς Πτήσεις			ΣΥΝΟΛΟ		
	2017	2016	%Δ	2017	2016	%Δ	2017	2016	%Δ
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	302	296	2,0%	1	4	-75,0%	303	300	1,0%
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	120	221	-45,7%	2	0		122	221	-44,8%
ΜΑΡΤΙΟΣ	74	378	-80,4%	2	2	0,0%	76	380	-80,0%
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	595	681	-12,6%	4.045	2.632	53,7%	4.640	3.313	40,1%
ΜΑΙΟΣ	608	1.768	-65,6%	50.805	45.067	12,7%	51.413	46.835	9,8%
ΙΟΥΝΙΟΣ	2.885	2.784	3,6%	95.528	77.280	23,6%	98.413	80.064	22,9%
ΙΟΥΛΙΟΣ	4.845	4.880	-0,7%	133.709	109.728	21,9%	138.554	114.608	20,9%
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	4.988	5.079	1,8%	122.877	103.999	18,2%	127.865	109.078	17,2%
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	3.360	4.017	-16,4%	104.378	87.831	18,8%	107.738	91.848	17,3%
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	1.283	1.197	7,2%	38.009	34.171	11,2%	39.292	35.368	11,1%
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	312	219	42,5%	6	2	200,0%	318	221	43,9%
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	332	438	-24,2%	16	0		348	438	-20,5%
ΣΥΝΟΛΟ	19.704	21.958	-10,3%	549.378	460.716	19,2%	560.082	482.674	17,9%

Πηγή: ΥΠΑ, Fraport Greece

Κατά τη διετία 2016- 2017 το Αεροδρόμιο του Ακτίου σημείωσε σημαντική αύξηση ως προς την κίνηση των επιβατών από το εξωτερικό κατά 19,2%. Αντίθετα, οι αφίξεις επιβατών από πτήσεις εσωτερικού ήταν μειωμένες κατά 10,3%. Όμως επειδή πρόκειται για ένα αεροδρόμιο όπου ο μεγάλος όγκος των επιβατών εξυπηρετείται κατά τους καλοκαιρινούς μήνες με πτήσεις charter, στο σύνολο (επιβάτες από το εσωτερικό και εξωτερικό) η κίνηση επιβατών ήταν αυξημένη κατά 17,9%. Το θετικό με το Αεροδρόμιο

του Ακτίου είναι ότι λειτουργεί και τους 12 μήνες του χρόνου, γεγονός που πρέπει να αποτελεί μια σημαντική σταθερά αναφοράς.

Πίνακας 13 πτήσεις εσωτερικού και εξωτερικού στο Αεροδρόμιο Ακτίου, 2016- 2017

Πτήσεις Μήνας	Εσωτερικές Πτήσεις			Διεθνείς Πτήσεις			ΣΥΝΟΛΟ		
	2017	2016	%Δ	2017	2016	%Δ	2017	2016	%Δ
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	80	68	17,6%	2	4	-50,0%	82	72	13,9%
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	68	64	6,3%	2	0		70	64	9,4%
ΜΑΡΤΙΟΣ	68	82	-17,1%	2	2	0,0%	70	84	-16,7%
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	78	106	-26,4%	38	32	18,8%	116	138	-15,9%
ΜΑΙΟΣ	71	131	-45,8%	388	335	15,8%	459	466	-1,5%
ΙΟΥΝΙΟΣ	158	143	10,5%	721	557	29,4%	879	700	25,6%
ΙΟΥΛΙΟΣ	163	164	-0,6%	960	722	33,0%	1.123	886	26,7%
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	169	166	1,8%	917	688	33,3%	1.086	854	27,2%
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	123	158	-22,2%	736	594	23,9%	859	752	14,2%
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	91	76	19,7%	308	284	8,5%	399	360	10,8%
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	68	60	13,3%	4	2	100,0%	72	62	16,1%
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	78	72	8,3%	2	0		80	72	11,1%
ΣΥΝΟΛΟ	1.215	1.290	-5,8%	4.080	3.220	26,7%	5.295	4.510	17,4%

Πηγή: ΥΠΑ, Fraport Greece

Αντίστοιχα, και ως προς τον αριθμό πτήσεων, παρατηρούμε ότι ως προς το εσωτερικό αυτές μειώθηκαν κατά 5,8% κατά την περίοδο 2016- 2017, ενώ από το εξωτερικό αυξήθηκαν σημαντικά κατά 26,7%. Έτσι, στο σύνολο οι πτήσεις (εσωτερικού και εξωτερικού) αυξήθηκαν κατά 17,4%, δηλαδή από 4.510 το 2016 σε 5.295 το 2017.

Τέλος, είναι ιδιαίτερα κρίσιμο να παρατεθούν τα στοιχεία της τελευταίας διετίας, που είναι διαθέσιμα και είναι δυνατόν να συγκριθούν δηλαδή της περιόδου Ιανουαρίου- Ιουλίου 2017 και 2018, μιας ιδιαίτερα σημαντικής χρονιάς όπου το Αεροδρόμιο λειτουργεί εξαρχής υπό τη διοίκηση μιας ξένης εταιρείας διαχείρισης αεροδρομίων, δηλαδή της κοινοπραξίας Fraport AG / Όμιλος Κοπελούζου². Επίσης, για την πληρέστερη αποτύπωση των στοιχείων παρακάτω, θα πρέπει να αναφερθεί ότι στο αεροδρόμιο Ακτίου αυτή τη στιγμή έχει ξεκινήσει ένα μεγάλο έργο αναβάθμισης του γεγονός που έχει ως συνέπεια να μη μπορεί να λειτουργήσει με πλήρη δυναμικότητα.

Πίνακας 14 Κίνηση επιβατών εσωτερικού και εξωτερικού στο Αεροδρόμιο Ακτίου, 2017- 2018

Επιβάτες Μήνας	Εσωτερικές Πτήσεις			Διεθνείς Πτήσεις			ΣΥΝΟΛΟ		
	2018	2017	%Δ	2018	2017	%Δ	2018	2017	%Δ
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	329	302	8,9%	0	1	-100,0%	329	303	8,6%
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	197	120	64,2%	2	2	0,0%	199	122	63,1%
ΜΑΡΤΙΟΣ	330	74	345,9%	222	2	11000,0%	552	76	626,3%
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	555	595	-6,7%	4.007	4.045	-0,9%	4.562	4.640	-1,7%
ΜΑΙΟΣ	652	608	7,2%	52.983	50.805	4,3%	53.635	51.413	4,3%
ΙΟΥΝΙΟΣ	2.029	2.885	-29,7%	100.338	95.528	5,0%	102.367	98.413	4,0%
ΙΟΥΛΙΟΣ	3.820	4.845	-21,2%	138.301	133.709	3,4%	142.121	138.554	2,6%
ΣΥΝΟΛΟ	7.912	9.429	-16,1%	295.853	284.092	4,1%	303.765	293.521	3,5%

Πηγή: ΥΠΑ, Fraport Greece

² Στις 11 Απριλίου 2017 το αεροδρόμιο του Ακτίου πέρασε και τυπικά στη διαχείριση της κοινοπραξίας Fraport AG / Όμιλος Κοπελούζου

Έτσι σύμφωνα με τον Πίνακα 14 ανωτέρω, και όσον αφορά τις εσωτερικές πτήσεις, την περίοδο Ιανουάριος- Ιούλιος 2018 μετακινήθηκαν συνολικά 7.912 επιβάτες, έναντι 9.429 επιβατών την αντίστοιχη περίοδο το 2017, δηλαδή υπήρξε μια μείωση κατά 16,1%. Από την άλλη πλευρά, από το εξωτερικό την περίοδο Ιανουάριος- Ιούλιος 2018 μετακινήθηκαν συνολικά 295.853 επιβάτες έναντι 284.092 επιβατών την αντίστοιχη περίοδο του 2017, δηλαδή υπήρξε μια αύξηση κατά 4,1%. Συνολικά, δηλαδή, από το εσωτερικό και το εξωτερικό την περίοδο Ιανουάριος- Ιούλιος 2018 μετακινήθηκαν 303.756 επιβάτες, έναντι 293.521 της αντίστοιχης περυσινής περιόδου, σημειώνοντας αύξηση κατά 3,5%. Το στοιχείο αυτό δείχνει, όπως φαίνεται και από τα στοιχεία άλλωστε, ότι ο μεγάλος όγκος των επιβατών προέρχεται από το εξωτερικό. Επίσης, παρατηρούμε μια προσπάθεια της Fraport να επεκτείνει τη λειτουργία του αεροδρομίου και εκτός της λεγόμενης «θερινής περιόδου», γεγονός που μένει να αποδειχθεί τα επόμενα χρόνια.

Πίνακας 15 πτήσεις εσωτερικού και εξωτερικού στο Αεροδρόμιο Ακτίου, 2017- 2018

Πτήσεις Μήνας	Εσωτερικές Πτήσεις			Διεθνείς Πτήσεις			ΣΥΝΟΛΟ		
	2018	2017	%Δ	2018	2017	%Δ	2018	2017	%Δ
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	66	80	-17,5%	0	2	-100,0%	66	82	-19,5%
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	65	68	-4,4%	3	2	50,0%	68	70	-2,9%
ΜΑΡΤΙΟΣ	74	68	8,8%	12	2	500,0%	86	70	22,9%
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	70	78	-10,3%	53	38	39,5%	123	116	6,0%
ΜΑΙΟΣ	74	71	4,2%	392	388	1,0%	466	459	1,5%
ΙΟΥΝΙΟΣ	121	158	-23,4%	740	721	2,6%	861	879	-2,0%
ΙΟΥΛΙΟΣ	131	163	-19,6%	1.041	960	8,4%	1.172	1.123	4,4%
ΣΥΝΟΛΟ	601	686	-12,6%	2.241	2.113	6,1%	2.842	2.799	1,5%

Πηγή: ΥΠΑ, Fraport Greece

Από την άλλη πλευρά, και σύμφωνα με τον Πίνακα 15 ανωτέρω, και όσον αφορά τον αριθμό εσωτερικών πτήσεων που πραγματοποιήθηκαν την περίοδο Ιανουάριος- Ιούλιος 2018 σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο, παρατηρούμε ότι αυτές είναι μειωμένες κατά 12,6%, ενώ από το εξωτερικό έχουν αυξηθεί κατά 6,1%. Συνολικά, οι πτήσεις εσωτερικού και εξωτερικού, για τη περίοδο Ιανουάριος- Ιούλιος 2017-2018, εμφανίζουν αύξηση κατά 1,5%.

Λιμάνια

Το λιμάνι της Πάτρας αποτελεί μία από τις κύριες πύλες εισόδου προς τη Δυτική Ελλάδα, αφού συνδέεται τόσο με προορισμούς του εσωτερικού, όσο και του εξωτερικού. Κατά συνέπεια η ανάλυση της κίνησης οχημάτων και επιβατών από το συγκεκριμένο λιμάνι αποτελεί σημαντικό στοιχείο απόδοσης της τουριστικής κίνησης κάθε έτος.

Πίνακας 16 Κίνηση εξωτερικού στο λιμάνι της Πάτρας, 2012- 2017

Κίνηση εξωτερικού στο λιμάνι της Πάτρας				
ΕΤΟΣ	ΕΠΙΒΑΤΕΣ	ΛΕΩΦΟΡΕΙΑ	Ι.Χ.	Camper & Mini Bus
2012	508.827	2.069	91.834	6.966
2013	541.719	2.240	100.902	5.733
2014	555.453	2.737	102.161	6.215
2015	481.462	2.072	92.026	6.093
2016	458.329	1.725	95.359	6.822
2017	500.099	2.051	104.725	7.963

Πηγή: Οργανισμός Λιμένος Πατρών Α.Ε.

Ειδικότερα, μελετώντας τα στοιχεία της κίνησης εξωτερικού από το Λιμάνι της Πάτρας για την περίοδο 2012- 2017, όπως αυτά καταγράφονται στον Πίνακα 16 παραπάνω, παρατηρούμε ότι κάθε χρόνο διέρχονται περίπου 500.000 επιβάτες. Καλύτερη χρονιά για την επιβατική κίνηση ήταν το 2014 όταν μέσω του Λιμανιού της Πάτρας ταξίδεψαν 555.453 επιβάτες, ενώ χειρότερη ήταν το 2016 όπου ταξίδεψαν 458.329 επιβάτες.

Όσον αφορά τα κάθε είδους οχήματα, δηλαδή λεωφορεία, Ι.Χ., Camper και Mini Bus, αυτά ακολουθούν περίπου την απόδοση των επιβατών, με εξαίρεση τα Ι.Χ., όπως επίσης και τα Camper και Mini Bus, όπου το 2017 μετακινήθηκαν περισσότερα από κάθε άλλη χρονιά, γεγονός που πιθανότατα συνδέεται με την ολοκλήρωση των έργων στις Ιονία και Ολυμπία Οδούς.

Πίνακας 17 Κίνηση εσωτερικού στο λιμάνι της Πάτρας, 2012- 2017

Κίνηση εσωτερικού στο λιμάνι της Πάτρας				
ΕΤΟΣ	ΕΠΙΒΑΤΕΣ	ΛΕΩΦΟΡΕΙΑ	Ι.Χ.	Camper & Mini Bus
2012	339.590	2.765	55.653	8
2013	182.272	1.593	27.753	1
2014*	-	-	-	-
2015**	70.739	4	14.021	517
2016	118.662	-	21.336	840
2017	21.250	-	3.002	256

Πηγή: Οργανισμός Λιμένος Πατρών Α.Ε.

*Για το έτος 2014 δεν διενεργήθηκαν δρομολόγια εσωτερικού από το λιμάνι της Πάτρας

** Για το έτος 2015 διενεργήθηκαν δρομολόγια εσωτερικού μόνο στο διάστημα Αυγούστου-Δεκεμβρίου.

Όσον αφορά την κίνηση εσωτερικού από το λιμάνι της Πάτρας θα πρέπει καταρχήν να σημειώσουμε ότι από ότι φαίνεται και από τον Πίνακα 17 ανωτέρω, κατά τα χρόνια αυτά υπήρξαν αρκετά εμπόδια, αφού κατά το 2014 δεν πραγματοποιήθηκαν καθόλου δρομολόγια εσωτερικού από το Λιμάνι της Πάτρας, ενώ κατά το 2015 διενεργήθηκαν

δρομολόγια εσωτερικού μόνο στο διάστημα Αυγούστου- Δεκεμβρίου. Κατά συνέπεια, όπως προκύπτει και από τα στοιχεία του Πίνακα 17, **όσον αφορά την κίνηση εσωτερικού παρατηρούμε μια ξεκάθαρη τάση μείωσης ή και μηδενισμού αυτής**. Χαρακτηριστικά αναφέρουμε ότι ενώ το 2012 διακινήθηκαν 339.590 επιβάτες, το 2017 διακινήθηκαν μόλις 21.250. Επιπρόσθετα, όσον αφορά τα λεωφορεία κατά τα έτη 2016- 2017 δεν διακινήθηκε κανένα μέσω του Λιμανιού της Πάτρας, ενώ αντίστοιχα εξαιρετικά μειωμένη, σε σχέση με το 2012 είναι και η κίνηση των Ι.Χ. Τα μόνα που είναι σημαντικά αυξημένα σε σχέση με το 2012, όμως επίσης σημαντικά μειωμένα σε σχέση με τα έτη 2015-2016 είναι τα Camper και Mini Bus.

Κατά συνέπεια, όπως προκύπτει από τους δύο (2) πίνακες ανωτέρω, **το Λιμάνι της Πάτρας τείνει να μετατραπεί σε Λιμάνι σύνδεσης με το εξωτερικό κυρίως**.

Από την άλλη πλευρά, ένας σημαντικός αριθμός οχημάτων και επιβατών εξυπηρετείται από άλλα κύρια λιμάνια της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, μέσω των οποίων επισκέπτονται προορισμούς τόσο εντός όσο και εκτός της περιφέρειας αυτής, δηλαδή των λιμανιών Αστακού, Ρίου, Αντιρίου και Κυλλήνης, για την περίοδο 2013- 2016.

Πίνακας 18 Επιβατική κίνηση κύριων λιμανιών Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας- εκτός Πάτρας, 2013- 2016

ΕΤΟΣ	Περιφερειακή Ενότητα	Λιμάνι	ΔΙΑΚΙΝΗΘΕΝΤΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΠΟΒΙΒΑΣΗ (ΚΑΤΑΠΛΟΙ)	ΔΙΑΚΙΝΗΘΕΝΤΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙΒΙΒΑΣΗ (ΑΠΟΠΛΟΙ)	ΣΥΝΟΛΑ ΔΙΑΚΙΝΗΘΕΝΤΩΝ
			ΕΠΙΒΑΤΕΣ ΜΕ Ε/Γ - Ο/Γ	ΕΠΙΒΑΤΕΣ ΜΕ Ε/Γ - Ο/Γ	ΕΠΙΒΑΤΩΝ ΜΕ Ε/Γ - Ο/Γ
2016	Απωλοσακρνανία	Αστακός	27.464	27.300	54.764
	Αχαΐα	Αντίριο	678.124	647.238	1.325.362
		Ρίο	647.238	678.124	1.325.362
	Ηλεία	Κυλλήνη	711.460	735.957	1.447.417
Σύνολο Περιφέρειας			2.064.286	2.088.619	4.152.905
2015	Απωλοσακρνανία	Αστακός	20.241	22.806	43.047
	Αχαΐα	Αντίριο	1.183.284	1.166.151	2.349.435
		Ρίο	1.166.151	1.183.284	2.349.435
	Ηλεία	Κυλλήνη	712.003	725.294	1.437.297
Σύνολο Περιφέρειας			3.081.679	3.097.535	6.179.214
2014	Απωλοσακρνανία	Αστακός	23.505	23.700	47.205
	Αχαΐα	Αντίριο	1.223.527	1.229.907	2.453.434
		Ρίο	1.229.907	1.223.527	2.453.434
	Ηλεία	Κυλλήνη	767.378	773.475	1.540.853
Σύνολο Περιφέρειας			3.244.317	3.250.609	6.494.926
2013	Απωλοσακρνανία	Αστακός	15.098	15.711	30.809
	Αχαΐα	Αντίριο	1.065.040	1.074.392	2.139.432
		Ρίο	1.074.392	1.065.040	2.139.432
	Ηλεία	Κυλλήνη	675.084	614.259	1.289.343
Σύνολο Περιφέρειας			2.829.614	2.769.402	5.599.016

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Σύμφωνα λοιπόν με τον Πίνακα 18 παραπάνω, κατά το 2016, ο κύριος όγκος των επιβατών διακινήθηκε από το λιμάνι της Κυλλήνης (1.447.417) το οποίο εξυπηρετεί κυρίως τα Νησιά της Κεφαλονιάς και Ζακύνθου, ενώ λίγο λιγότεροι επιβάτες διακινήθηκαν από τα

λιμάνια του Ρίου και Αντιρίου. Τέλος, πολύ μικρότερος αριθμός επιβατών διακινήθηκε από το λιμάνι του Αστακού- μόλις 54.764 επιβάτες. Συνολικά, από τα κύρια λιμάνια της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, πλην Πάτρας, κατά το 2017 διακινήθηκαν 4.152.905 επιβάτες.

Από την άλλη πλευρά, παρατηρούμε ότι συνολικά σε αυτά τα λιμάνια διακινήθηκαν λιγότεροι επιβάτες σε σχέση με τις προηγούμενες χρονιές. Ειδικότερα, το 2016 είχαμε συνολική πτώση περίπου 25,83% της επιβατικής κίνησης σε σχέση με το 2013. Όμως αν παρατηρήσουμε προσεκτικότερα, η πτώση αυτή οφείλεται στη σημαντική μείωση της επιβατικής κίνησης από τα λιμάνια Ρίου- Αντιρίου, η οποία σημειώθηκε κατά το 2016.

Κρουαζιέρα

Η κρουαζιέρα ανέκαθεν αποτελούσε ένα σημαντικό εναλλακτικό τουριστικό προϊόν για τις τοπικές οικονομίες, αφού την προτιμούν, κυρίως, άνθρωποι με υψηλά εισοδήματα. Έτσι, δεν είναι τυχαίο ότι και μεταξύ των Ελληνικών περιοχών έχει αναπτυχθεί ένας άτυπος ανταγωνισμός όσον αφορά την επιλογή των λιμανιών από πλευράς των εταιριών κρουαζιέρας. **Στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, δύο είναι τα λιμάνια που επιλέγουν οι συγκεκριμένες εταιρείες, το λιμάνι του Κατακόλου, κυρίως, και το λιμάνι της Πάτρας.**

Πίνακας 19 Κίνηση Κρουαζιερόπλοιων στο λιμάνι του Κατακόλου, 2013- 2017

Κίνηση Κρουαζιερόπλοιων στο λιμάνι του Κατακόλου					
	2013	2014	2015	2016	2017
Κρουαζιερόπλοια	307	251	242	274	271
% μεταβολή		-18,2%	-3,6%	13,2%	-1,1%
Επιβάτες	763.966	584.879	459.882	505.111	567.047
% μεταβολή		-23,4%	-21,4%	9,8%	12,3%

Πηγή: Ένωση Λιμένων Ελλάδος

Καταρχήν, όσον αφορά το λιμάνι του Κατακόλου για την περίοδο 2013- 2017, παρατηρούμε ότι το 2013 ήταν η καλύτερη χρονιά με 763.966 επιβάτες. Οι χρονιές 2014-2015 ήταν πτωτικές για την κρουαζιέρα στο λιμάνι Κατακόλου, όμως τα δύο τελευταία έτη (2016-2017) έχει αντιστραφεί η πτωτική αυτή τάση, φτάνοντας το 2017 την επιβατική κίνηση του 2014. Από την άλλη πλευρά, όσον αφορά τον αριθμό των κρουαζιερόπλοιων, σε σχέση με το 2013, υπάρχει μια πτώση, επίσης, τα έτη 2014- 2015, όμως το 2016 σημειώθηκε σημαντική άνοδος κατά 13,2%, η οποία κάλυψε σε σημαντικό βαθμό τις προηγούμενες απώλειες. Τέλος, το 2017, αφίχθηκε σχεδόν ο ίδιος αριθμός κρουαζιερόπλοιων σε σχέση με το 2016 (-1.1%).

Πίνακας 20 Κίνηση κρουαζιερόπλοιων στο λιμάνι της Πάτρας, 2013- 2017

Κίνηση Κρουαζιερόπλοιων στο λιμάνι της Πάτρας					
	2013	2014	2015	2016	2017
Κρουαζιερόπλοια	2	2	3	2	2
% μεταβολή		0,0%	50,0%	-33,3%	0,0%
Επιβάτες	1.278	745	1.090	743	952
% μεταβολή		-41,7%	46,3%	-31,8%	28,1%

Πηγή: Ένωση Λιμένων Ελλάδος

Από την άλλη πλευρά, όσον αφορά το λιμάνι της Πάτρας, παρατηρούμε ότι η κίνηση κρουαζιερόπλοιων σε αυτό είναι ελάχιστη, αφού κυμαίνεται στα 2 έως 3 κρουαζιερόπλοια κάθε έτος.

Μουσεία- Αρχαιολογικοί Χώροι

Είναι κοινά αποδεκτό ότι η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας διαθέτει ένα εξαιρετικά πλούσιο πολιτιστικό απόθεμα. Η πλούσια ιστορία της στα βάθη των αιώνων, αλλά και η πιο σύγχρονη, έχουν προικίσει την περιοχή με μνημεία πλούσιας ιστορικής, αρχιτεκτονικής και πολιτιστικής κληρονομιάς. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι στη Δυτική Ελλάδα βρίσκονται δύο κύρια Μνημεία Παγκόσμιας Κληρονομιάς Unesco, η Αρχαία Ολυμπία και ο Ναός του Επικούρειου Απόλλωνα. Από την άλλη πλευρά, πρόσφατα η Πάτρα αναδείχτηκε Ευρωπαϊκός Προορισμός Αριστείας με θέμα τον πολιτιστικό τουρισμό στο Πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο «European Destinations of Excellence- EDEN» λόγω ακριβώς της πληθώρας και ποιότητας των πολιτιστικών στοιχείων που διαθέτει.

Πίνακας 21 Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, Επισκέπτες σε μουσεία/ αρχαιολογικούς χώρους, 2010- 2017

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ: Επισκέπτες σε Μουσεία / Αρχαιολογικούς χώρους 2010-2017		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Αιτωλοακαρνανία	Μουσεία	0	0	1.354	4.705	4.033	2.731	6.446	7.550
	Αρχαιολογικοί χώροι	0	0	742	3.763	4.492	3.812	14.150	20.210
Αχαΐα	Μουσεία	14.152	3.054	11.379	19.524	17.141	19.569	21.461	26.478
	Αρχαιολογικοί χώροι	0	0	1.220	2.177	4.907	5.320	4.322	6.218
Ηλεία	Μουσεία	46.666	63.719	83.943	123.046	152.626	152.353	141.445	165.687
	Αρχαιολογικοί χώροι	419.989	465.964	451.496	498.657	504.954	477.236	463.778	523.118
Σύνολο	Μουσεία	60.818	66.773	96.676	147.275	173.800	174.653	169.352	199.715
	Αρχαιολογικοί χώροι	419.989	465.964	453.458	504.597	514.353	486.368	482.250	549.546

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ

Ως αποτέλεσμα αυτής της πλούσιας πολιτιστικής κληρονομιάς που περιγράφηκε παραπάνω, η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας διαθέτει σε όλες τις Περιφερειακές Ενότητες μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους όπου τα επισκέπτονται χιλιάδες τουρίστες κάθε χρόνο. Ειδικότερα, όπως προκύπτει από τον Πίνακα 21 ανωτέρω, για την περίοδο 2010-2017, και παρά την οικονομική κρίση, υπάρχει σταθερή αύξηση των επισκεπτών στα μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους και στις τρεις Περιφερειακές Ενότητες. Φυσικά η

μεγάλη πλειοψηφία των επισκεπτών βρίσκεται στην Π.Ε. Ηλείας λόγω του γεγονότος ότι εκεί βρίσκονται δύο από τα σημαντικότερα παγκόσμια μνημεία ιστορικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος, δηλαδή η Αρχαία Ολυμπία και ο Ναός του Επικούρειου Απόλλωνα. Σημαντική είναι επίσης και η αύξηση των επισκεπτών στα μουσεία της Π.Ε. Ηλείας, αφού στο διάστημα 2010- 2017 ο αριθμός τους σχεδόν τετραπλασιάζεται, φτάνοντας 165.687 επισκέπτες κατά τον τελευταίο χρόνο αναφοράς.

Επιπρόσθετα, παρατηρούμε ότι το 2016 η Π. Ε. Αιτωλοακαρνανίας αποκτάει μια σημαντική δυναμική όσον αφορά τους επισκέπτες αρχαιολογικών χώρων, αφού από μόλις 3.812 επισκέπτες το 2015, αυτοί αυξάνονται σε 14.150 το 2016 και 20.210 το 2017.

Τέλος, και στην Π.Ε. Αχαΐας παρατηρείται σημαντική αύξηση των επισκεπτών τόσο στα μουσεία, όσο και στους αρχαιολογικούς χώρους. Ειδικότερα, από 14.152 επισκέπτες μουσείων το 2010, αυτοί αυξάνονται σε 26.478 το 2017, ενώ οι επισκέπτες αρχαιολογικών χώρων από 1.220 το 2012 αυξάνονται σε 6.218 το 2017.

Δράσεις Τουριστικής Προβολής 2017-2018

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας με την υπ. αριθμ. 28/23-2-2017 απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου με θέμα «Έγκριση Σχεδίου Δράσης Τουριστικής Προβολής και Εξωστρέφειας της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας περιόδου 2017- 2018» προχώρησε σε μια σειρά σημαντικών δράσεων και συνεργασιών που της επέτρεψαν να δημιουργήσει ένα δυναμικό τουριστικό προφίλ αναγνωρίσιμο παντού.

Σε αυτό το πλαίσιο, εκπονήθηκε και υλοποιήθηκε ένα φιλόδοξο σχέδιο προβολής του τουριστικού προϊόντος μας μέσω δράσεων στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Η επιτυχημένη αυτή προσπάθεια αποτυπώθηκε και στα αποτελέσματα της τουριστικής κίνησης του πρώτου τριμήνου 2018, όπως ανακοινώθηκαν από την Τράπεζα της Ελλάδας, όπου η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας κατέλαβε την τέταρτη θέση (από ένατη την προηγούμενη χρονιά) μεταξύ των Ελληνικών περιφερειών ως προς τις τουριστικές εισπράξεις, επισκέψεις και διανυκτερεύσεις, όπως φαίνεται και τον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 22 Βασικά Μεγέθη Ταξιδιωτικών Εισπράξεων στη Δυτική Ελλάδα, Ά τρίμηνο 2017-2018

	Δυτική Ελλάδα		
	Ιανουάριος-Μάρτιος 2017(9 ^η θέση)	Ιανουάριος- Μάρτιος 2018(4 ^η θέση)	Ποσοστιαία μεταβολή
Εισπράξεις	€ 9.800.000	€ 24.300.000	147,95%
Επισκέψεις	45.400	76.300	68%
Διανυκτερεύσεις	193.600	382.000	97%

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Με βάση τον Πίνακα 22 παραπάνω, προκύπτει κατά το Α΄ τρίμηνο του 2018, έναντι του αντίστοιχου τριμήνου του προηγούμενου έτους, η θεαματική άνοδος που σημειώνει η

Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας στα βασικά μεγέθη ταξιδιωτικών εισπράξεων. Ιδιαίτερα εντυπωσιακή είναι η αύξηση των εισπράξεων κατά 147,95%, αλλά και των διανυκτερεύσεων κατά 97%, χωρίς βέβαια να παραγνωρίζεται και η επίσης μεγάλη αύξηση των επισκέψεων κατά 68%.

Όπως έχει αναφερθεί και σε προηγούμενη ενότητα του παρόντος Σχεδίου, η ολοκλήρωση των δύο εθνικών οδικών αξόνων, δηλαδή της Ολυμπίας και Ιονίας Οδού, έχει φαίνεται συμβάλει εξαιρετικά θετικά στην προσβασιμότητα και προσπελασιμότητα της Δυτικής Ελλάδας προς τους τουριστικούς προορισμούς που διαθέτει, και όχι μόνο. Κατά συνέπεια, η δυναμική που φαίνεται να αναπτύσσει η Δυτική Ελλάδα ως τουριστικός προορισμός θα πρέπει να αποτελεί στοιχείο αξιοποίησης για το νέο πρόγραμμα τουριστικής προβολής της περιόδου 2019- 2021.

Μάλιστα, όπως θα παρουσιαστεί και στις επόμενες γραμμές, το σύνολο της τουριστικής προβολής όπως σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε κατά τα δύο τελευταία χρόνια, στόχευε στο να αναδείξει τα πλεονεκτήματα που δημιουργούνται για τον επισκέπτη της Δυτικής Ελλάδας από την ολοκλήρωση των νέων έργων υποδομής. Και αυτή η στόχευση φαίνεται να είχε ανταπόκριση όπως προκύπτει και από τα στοιχεία επισκεψιμότητας της ιστοσελίδας τουριστικής προβολής της ΠΔΕ, www.western-greece.com, αλλά και των αντίστοιχων social media, ήτοι facebook, Instagram και youtube. Ειδικότερα, στον ένα χρόνο λειτουργίας τους, έχουν δει τις αναρτήσεις στο σύνολο των ηλεκτρονικών δικτύων τουριστικής προβολής της ΠΔΕ περίπου 3.000.000 επισκέπτες, ενώ τα βίντεο περίπου 1.000.000 επισκέπτες (θεάσεις).

Έτσι, η σημαντική άνοδος στα βασικά μεγέθη ταξιδιωτικών εισπράξεων, όπως περιγράφησαν στον πίνακα 22 ανωτέρω, σε συνδυασμό με τη μεγάλη επισκεψιμότητα των ηλεκτρονικών εργαλείων τουριστικής προβολής της ΠΔΕ, δείχνουν ότι τόσο ο σχεδιασμός, όσο κυρίως η υλοποίηση των δράσεων τουριστικής προβολής κατά την περίοδο 2017-2018 ήταν προς τη σωστή κατεύθυνση αναδεικνύοντας, παράλληλα, και τη σημασία υλοποίησης δράσεων τουριστικής προβολής από τους δημόσιους φορείς.

Πιο συγκεκριμένα, κατά την περίοδο 2017-2018 πραγματοποιήθηκαν οι παρακάτω κύριες ενέργειες:

Αρχικά, πολύ σημαντική ήταν η επιτυχής εκτέλεση της Προγραμματικής Σύμβασης μεταξύ της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων και του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης της ΠΔΕ. Μέσα από τη συνεργασία αυτή η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας απέκτησε ένα ολοκληρωμένο χαρτοφυλάκιο εργαλείων τουριστικής προβολής όπως είναι:

- Την πιο σύγχρονη ιστοσελίδα τουριστικής προβολής που διαθέτει αυτή τη στιγμή Ελληνική περιφέρεια σε 5 γλώσσες (Ελληνικά, Αγγλικά, Ρωσικά, Γερμανικά και Γαλλικά)
- 19 χωρικά και θεματικά βίντεο
- Δημιουργία λογαριασμών κοινωνικών δικτύων, όπως στο facebook, Instagram και Youtube
- Χαρτοφυλάκιο φωτογραφιών
- Δημιουργία σύγχρονου εντύπου τουριστικής προβολής για την ΠΔΕ σε 5 γλώσσες

Παράλληλα, το Μάρτιο 2017 στελεχώθηκε το νεοϊδρυθέν Τμήμα Σχεδιασμού Τουριστικής Στρατηγικής το οποίο αξιοποίησε στο έπακρον τα ανωτέρω εργαλεία σχεδιάζοντας και υλοποιώντας δράσεις τουριστικής προβολής στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Πιο συγκεκριμένα, μία από τις πρώτες πρωτοβουλίες που έλαβε ήταν να συμμετάσχει η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας στο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα EDEN- **ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΙ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ ΑΡΙΣΤΕΙΑΣ** με θέμα τον Πολιτιστικό Τουρισμό. Δηλώνοντας την Πάτρα ως έναν ιδανικό προορισμό με πλούσια ιστορικά και πολιτιστικά στοιχεία, η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας κατέλαβε την **1^η θέση** στο Ελληνικό Πρόγραμμα, επιτρέποντας τη να **ενταχθεί στο δίκτυο πόλεων Ευρωπαϊκών Προορισμών Αριστείας της Ευρωπαϊκής Ένωσης** με πολλαπλά οφέλη για την τουριστική προβολή και ανάπτυξη της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας. Αυτά τα οφέλη, μέχρι στιγμής, είναι:

- Η πόλη της Πάτρας, ως Ευρωπαϊκός Προορισμός Αριστείας, άρχισε να προβάλλεται στη μεγαλύτερη ιστοσελίδα τουριστικής προβολής της Ευρώπης, με περισσότερες από 5,5 εκατομμύρια θεάσεις ανά έτος.
- Συμμετέχει στο συνεχή διάλογο μεταξύ των πόλεων του δικτύου αυτού και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσον αφορά τη βελτίωση και εισαγωγή νέων κανόνων σχετικά με τη βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη, αλλά και τη βελτίωση των εργαλείων τουριστικής προβολής.

Επιπρόσθετα, στα πλαίσια αναβάθμισης των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους ταξιδιώτες που επισκέπτονται τη Δυτική Ελλάδα, είτε απλά διέρχονται από αυτή προς άλλους προορισμούς, σχεδίασε και λειτούργησε Γραφεία Τουριστικής Πληροφόρησης στις κύριες πύλες εισόδου της περιοχής, δηλαδή στα Λιμάνια της Πάτρας και της Κυλλήνης, όπως επίσης και στο Αεροδρόμιο Αράξου. Παράλληλα, έχει ξεκινήσει διαδικασίες για τη λειτουργία αντίστοιχων Γραφείων Πληροφόρησης στο Λιμάνι του Κατακόλου, όπως και στο Αεροδρόμιο του Ακτίου.

Συμμετείχε σε σημαντικές διεθνείς τουριστικές εκθέσεις και εκδηλώσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Ενδεικτικά αναφέρονται οι διεθνείς εκθέσεις τουρισμού στο Λονδίνο και το Βερολίνο, όπως επίσης και της Θεσσαλονίκης (Philoxenia) και Αθήνας. Μάλιστα για το Νοέμβριο του 2018, η διοίκηση της Διεθνούς Έκθεσης Τουρισμού της Θεσσαλονίκης- Philoxenia- πρότεινε την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ως τιμώμενη περιφέρεια της έκθεσης, ενός θεσμού που πραγματοποιείται για 1^η φορά στην ιστορία της έκθεσης. Με αφορμή το γεγονός αυτό, έχει υπάρξει συμφωνία με τις διοικήσεις της Γέφυρας Α.Ε. αλλά και των δύο κύριων οδικών αξόνων που διασχίζουν και συνδέουν τη Δυτική Ελλάδα με την υπόλοιπη ηπειρωτική χώρα, δηλαδή την Ιονία και Ολυμπία Οδό, για «κοινή κάθοδο» και προβολή των συγκριτικών πλεονεκτημάτων του συνόλου της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας. Πρόκειται, επίσης, για μια προσπάθεια, μέσω της σύμπραξης ενός δημόσιου φορέα και εμβληματικών ιδιωτικών φορέων της περιοχής, που δεν έχει ξαναγίνει από άλλες περιφέρειες για παρόμοιο σκοπό.

Δημιουργήθηκαν νέοι και ενισχύθηκαν οι ήδη υπάρχοντες δίαυλοι επικοινωνίας με το Υπουργείο Τουρισμού, τον ΕΟΤ αλλά και με άλλες Περιφέρειες με τις οποίες υπάρχει τακτική ανταλλαγή απόψεων και τεχνογνωσίας γύρω από καλές πρακτικές τουριστικής προβολής.

Υπάρχει σταθερός και συνεχής διάλογος και συνεργασία με τα Επιμελητήρια Αχαΐας, Ηλείας και Αιτωλοακαρνανίας, όπως επίσης και με το σύνολο των τουριστικών φορέων των τριών Νομών.

Αξιοποιήθηκε το υλικό του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων μέσω της συμμετοχής σε διεθνείς εκθέσεις τουρισμού και εκδηλώσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Εκτυπώθηκε σημαντική ποσότητα έντυπου τουριστικού υλικού της ΠΔΕ σε πέντε (5) γλώσσες, ήτοι Ελληνικά, Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά και Ρωσικά.

Δημιουργήθηκε και παράχθηκε DVD όπου υπάρχει μέσα το σύνολο του υλικού τουριστικής προβολής της ΠΔΕ για προωθητικούς σκοπούς.

Κατατέθηκαν προτάσεις οι οποίες εγκρίθηκαν από το Υπουργείο Τουρισμού στα πλαίσια της διαπραγμάτευσης κοινών δράσεων με τη Ρωσία εν όψει του Έτους Ελλάδα Ρωσία 2018, ενώ τον Ιούνιο του 2018 η ΠΔΕ συμμετείχε στη συνάντηση με τους Περιφερειάρχες και άλλους πολιτικούς εκπροσώπους της Ρωσίας η οποία πραγματοποιήθηκε στη Χαλκιδική.

Όμως και για το υπόλοιπο του 2018 σχεδιάζονται σημαντικές δράσεις που θα προσδώσουν πρόσθετη δυναμική στην προβολή της ΠΔΕ. Οι κυριότερες τέτοιες δράσεις είναι:

- Συμμετοχή σε διεθνείς εκθέσεις τουρισμού στο εξωτερικό (Λονδίνο) και εσωτερικό (Ιωάννινα, Θεσσαλονίκη και Αθήνα). Μάλιστα, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, στη διεθνή έκθεση τουρισμού «Philoxenia», στη Θεσσαλονίκη, που θα πραγματοποιηθεί από τις 9 έως τις 11 Νοεμβρίου 2018 στο Εκθεσιακό και Συνεδριακό Κέντρο της πόλης, η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας θα είναι τιμώμενη περιφέρεια δίνοντας τη δυνατότητα για τη μέγιστη δυνατή προβολή. Και προς αυτό το σκοπό η ΠΔΕ συμπράττει με τρεις σημαντικούς, για την τοπική οικονομία, ιδιωτικούς φορείς, τη Γέφυρα Α.Ε., όπως επίσης και τις Ιονία και Ολυμπία Οδούς, αποτελώντας ιδιαίτερο παράδειγμα συνέργειας και κοινής προσπάθειας με στόχο την ανάδειξη του τουριστικού προϊόντος της Δυτικής Ελλάδας.
- Λόγω ακριβώς των νέων δεδομένων που έχουν προκύψει από τη λειτουργία της Ιονίας Οδού, έχει αποφασιστεί να υπάρξει και προβολή της περιοχής σε όλο το δυτικό άξονα στοχεύοντας σε αύξηση του μεριδίου του εσωτερικού τουρισμού. Έτσι, η συμμετοχή της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας στην έκθεση τουρισμού των Ιωαννίνων τον Οκτώβριο του 2018 εντάσσεται σε αυτό το πλαίσιο στόχευσης, το οποίο θα επεκταθεί κατά τα έτη 2019- 2021.
- Δημιουργία τρισδιάστατης εικονικής περιήγησης του Αποστολικού Τάφου του Αγίου Ανδρέα, ενός σημαντικότετου θρησκευτικού μνημείου της περιφέρειας μας.
- Σχεδιασμό και εκτύπωση του νέου έντυπου υλικού τουριστικής προβολής της ΠΔΕ στην ιταλική γλώσσα.

Δράσεις Τουριστικής Προβολής 2019-2021

Προκειμένου, λοιπόν, να διατηρηθεί η δυναμική της τουριστικής προβολής όπως διαμορφώθηκε με το προηγούμενο «Σχέδιο Δράσης Τουριστικής Προβολής και Εξωστρέφειας της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, περιόδου 2017-2018», προτείνεται ένα νέο Σχέδιο Δράσης Τουριστικής Προβολής της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας για την περίοδο 2019- 2021, αυτή τη φορά χρηματοδοτούμενο μέσω ΕΣΠΑ, ύψους περίπου € 1.000.000,00.

Το νέο Σχέδιο Δράσης Τουριστικής Προβολής θα αφορά μια ολοκληρωμένη προσέγγιση προώθησης του τουριστικού προϊόντος της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, μέσω του σχεδιασμού συγκεκριμένης επικοινωνιακής στρατηγικής χρησιμοποιώντας συγκεκριμένα εργαλεία marketing τα οποία θα συνδράμουν στη δημιουργία μιας ιδιαίτερης τουριστικής ταυτότητας και ανάδειξης των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της ευρύτερης περιοχής.

Στόχος είναι πιο δυναμικές παρεμβάσεις τουριστικής προβολής ώστε όλος ο κόσμος, στην Ελλάδα και το εξωτερικό, να γίνει γνώστης των πλεονεκτημάτων και της ομορφιάς και των επιλογών που διαθέτει η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Σε αυτό το πλαίσιο, **μία από τις κύριες προτεραιότητες πρέπει να είναι η διεύρυνση των χωρών από όπου τουρίστες επισκέπτονται την περιοχή μας,** ιδιαίτερα της Βαλκανικής, αφού πρέπει να εκμεταλλευτούμε την ολοκλήρωση των οδικών αξόνων της Ολυμπίας και Ιονίας Οδού.

Επιπρόσθετα, **πρέπει να υπάρξει στόχευση διείσδυσης και σε πιο μακρινές αγορές όπως αυτή της Κίνας,** αλλά και ενίσχυσης του ηλεκτρονικού χαρτοφυλακίου της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, μέσω για παράδειγμα, της δημιουργίας τρισδιάστατων περιηγήσεων προορισμών υψηλού τουριστικού ενδιαφέροντος της Δυτικής Ελλάδας ή και της ανάπτυξης της εφαρμογής της ιστοσελίδας τουριστικής προβολής σε κινητά τηλέφωνα και tablets.

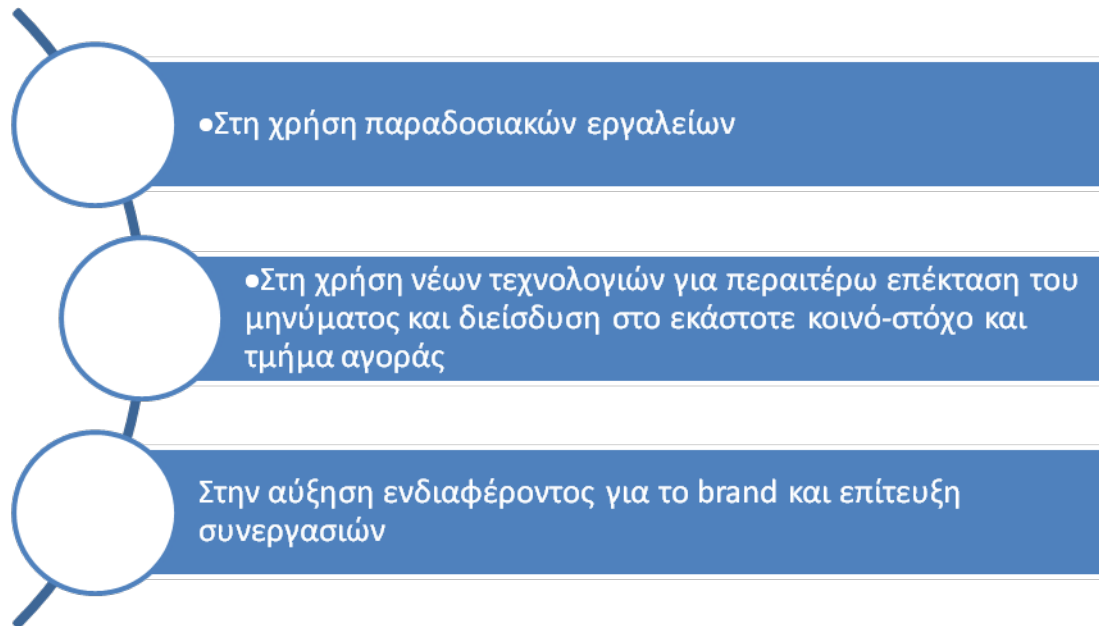
Έτσι, οι νέοι άξονες του νέου σχεδίου δράσεων τουριστικής προβολής για την περίοδο 2019- 2021 είναι οι εξής:

- Όλοι οι κύριες αγορές διεθνών αφίξεων στο αεροδρόμιο Άραξου (Ρωσία, Γερμανία, Γαλλία, Πολωνία, Ιταλία, Ισραήλ, κ.α.) αποτελούν στόχο στο νέο πρόγραμμα τουριστικής προβολής τόσο όσον αφορά τη συμμετοχή της ΠΔΕ στις εκθέσεις, όσο και ηλεκτρονικά.
- Δίνεται έμφαση στην εσωτερική αγορά, αλλά και στη Βαλκανική αγορά (εκθέσεις, εκδηλώσεις, διαφήμιση), προκειμένου η ΠΔΕ να επωφεληθεί τουριστικά από την ολοκλήρωση των κύριων εθνικών οδικών αξόνων, δηλαδή της Ολυμπίας και Ιονίας

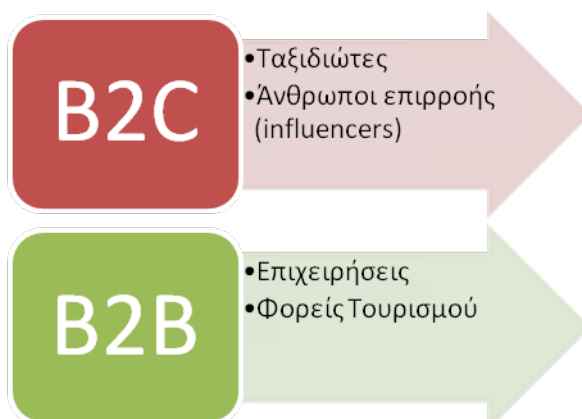
Οδού. Η έμφαση στη Βαλκανική αγορά αποτελεί αίτημα και των τοπικών φορέων τουρισμού.

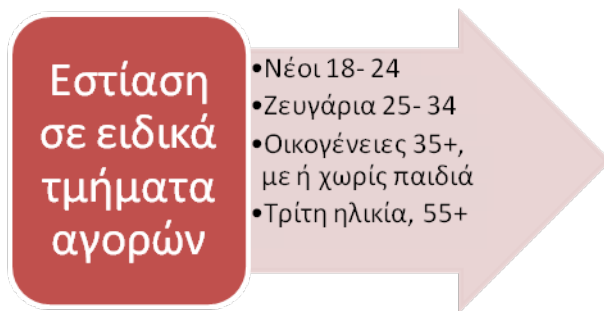
- Ενσωμάτωση στην τουριστική προβολή της ΠΔΕ των τοπικών προϊόντων Π.Ο.Π και Π.Γ.Ε
- Υλοποίηση πλάνου και στοχευμένων ενεργειών επικοινωνίας προς το B2B και B2C κοινό σε ψηφιακό (ιστοσελίδα, application, Social Media κ.α.) και μη ψηφιακό περιβάλλον (συμμετοχή σε εκθέσεις, δημόσιες σχέσεις κ.α.).

Σε αυτό το πλαίσιο οι δράσεις κατηγοριοποιούνται ως εξής:

Το σύνολο της επικοινωνιακής στρατηγικής θα εστιάζει σε ένα μίγμα B2C & B2B κοινού, παραδοσιακών και νέων αγορών και συγκεκριμένων τμημάτων πληθυσμού με ειδικά χαρακτηριστικά:

Έτσι, η παραπάνω στρατηγική στόχευσης εξειδικεύεται στις παρακάτω δράσεις:

1. Συμμετοχή σε Διεθνείς Τουριστικές Εκθέσεις και Εκδηλώσεις

Σκοπός είναι η συμμετοχή της ΠΔΕ σε διεθνείς εκθέσεις τουρισμού στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Οι τουριστικές εκθέσεις αποτελούν ένα παραδοσιακό εργαλείο προβολής ενός προορισμού. Καθώς όμως τα σύγχρονα ψηφιακά μέσα κερδίζουν έδαφος στις προτιμήσεις του κοινού ως μέσο ενημέρωσης, είναι σημαντικό η χρήση του εργαλείου των εκθέσεων να γίνει στοχευμένα, με τη συμμετοχή της περιφέρειας σε συγκεκριμένες εκθέσεις αγορών-στόχων.

2. Ειδική Προβολή (Προβολή σε Χώρες του Εξωτερικού και σε Πόλεις του Εσωτερικού)

Σκοπός της συγκεκριμένης δράσης είναι να αποτελέσει η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας τον οικοδεσπότη δυνητικών επισκεπτών και παραγόντων επιρροής της τουριστικής αγοράς, χωρίς να χρειαστεί να μετακινηθούν από τη δική τους πόλη, δίνοντάς τους μια «γεύση» από το πολυδιάστατο τουριστικό προϊόν που προσφέρει.

3. Συμμετοχή σε B2B Workshops, Επαγγελματικά Ταξίδια Παρουσίασης, Εκδηλώσεις Παρουσίασης Προορισμού

Σκοπός είναι η συμμετοχή σε B2B WORKSHOPS και εκδηλώσεις παρουσίασης του προορισμού της ΠΔΕ σε εξειδικευμένο κοινό του τουριστικού κλάδου (τουριστικούς πράκτορες και δημοσιογράφους τουρισμού) σε στοχευμένες αγορές του εξωτερικού και εσωτερικού, με στόχο να προωθηθεί το χαρτοφυλάκιο τουριστικών προϊόντων της ΠΔΕ (π.χ. προτείνοντας θεματικές διαδρομές ή διακοπές ειδικού ενδιαφέροντος) και καλλιεργώντας μια σταθερή σχέση συνεργασίας με αυτά κανάλια προβολής και διανομής.

Η συγκεκριμένη δράση, «Workshops 2019-2021», άπτεται της στρατηγικής τουριστικής προβολής και προώθησης της ΠΔΕ, είναι εξαιρετικά σημαντική και συμβάλλει στην «τοποθέτηση» (positioning) του τουριστικού προϊόντος της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας,

στην ενίσχυση του brand name, καθώς και στη διαμόρφωση της τουριστικής ζήτησης σε νέες και πολλά υποσχόμενες αγορές (π.χ. όπως ήταν η εκδήλωση στο Ντουμπάι).

4. Offline Διαφημιστική προβολή

Οι περισσότεροι παραδοσιακές αλλά ακόμα επίκαιρες μέθοδοι διαφήμισης που στοχεύουν κι εξυπηρετούν μεγάλο μέρος των ομάδων – στόχων και συνεπώς απαιτείται η διαμόρφωση και υλοποίηση αναλυτικού πλάνου δημοσιότητας στα μέσα του έντυπου τύπου, της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασης.

Στα πλαίσια της συγκεκριμένης δράσης σκοπός είναι ο σχεδιασμός των καταχωρήσεων, η κατάρτιση και υλοποίηση αναλυτικού πλάνου δημοσιότητας (Media Plan) σε εγχώρια ΜΜΕ ή του εξωτερικού, το οποίο θα περιλαμβάνει τον έντυπο τύπο, την τηλεόραση και inflight περιοδικά.

5. Online Διαφημιστική προβολή

Σκοπός της συγκεκριμένης δράσης είναι η επικαιροποίηση και η αναβάθμιση του περιεχομένου των δομών της τουριστικής προβολής της ΠΔΕ στο διαδίκτυο, όπως είναι η υπάρχουσα ιστοσελίδα της, αλλά και η δημιουργία νέων σύγχρονων εργαλείων για την προσέλκυση επισκεπτών, τόσο από την Ελλάδα όσο και από αγορές – στόχους του εξωτερικού.

6. Παραγωγή και εκτύπωση έντυπου και ψηφιακού υλικού τουριστικής προβολής της ΠΔΕ

Η δράση αυτή θα αφορά την παραγωγή και εκτύπωση έντυπου και ψηφιακού υλικού τουριστικής προβολής της ΠΔΕ, όπως είναι η εκτύπωση του νέου φυλλαδίου και ψηφιακού υλικού (DVDs) σε διάφορες γλώσσες για τις ανάγκες των εκθέσεων και άλλων δράσεων που πιθανά θα συμμετάσχει η ΠΔΕ, η παραγωγή (δημιουργία) νέων θεματικών/ χωρικών φυλλαδίων και εκτύπωση αυτών, η παραγωγή χάρτη της ΠΔΕ, αλλά και η παραγωγή χάρτινης σακούλας και λοιπού διαφημιστικού υλικού.

7. Φωτογράφιση

Σκοπός της συγκεκριμένης δράσης είναι να εμπλουτισθεί η «τράπεζα» φωτογραφιών της περιοχής της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας για την περαιτέρω τουριστική ανάδειξή της. Στις φωτογραφίες θα αναδεικνύονται τοπία, τοποθεσίες, αλλά και άνθρωποι και σκηνές της καθημερινότητας, δίνοντας πληρέστερη και περισσότερο ελκυστική αίσθηση του χώρου στο δυνητικό επισκέπτη.

8. Παραγωγή Video και Διαφημιστικών Spot

Σκοπός των βίντεο και σποτ θα είναι η προβολή του ιδιαίτερου χαρακτήρα της ΠΔΕ και του έντονου τουριστικού ενδιαφέροντος που παρουσιάζει. Στη συγκεκριμένη δράση θα δημιουργηθούν χωρικά και θεματικά βίντεο που θα παρουσιάζουν και θα ενισχύουν τις επί μέρους θεματικές ενότητες τουριστικού ενδιαφέροντος της περιοχής.

Επίσης, θα δημιουργηθούν διαφημιστικά σποτ με σκοπό την ενίσχυση της εικόνας της ΠΔΕ ως προορισμό με υψηλό και πολυθεματικό τουριστικό ενδιαφέρον. Τα σποτ θα χρησιμοποιηθούν ως υλικό διαφήμισης σε τηλεοπτικά κανάλια (20'' - 30''). ”

9. Διαφημιστικά Δώρα

Σκοπός των διαφημιστικών δώρων, που θα πρέπει να παραπέμπουν στην κουλτούρα ή την παράδοση της περιοχής της ΠΔΕ, είναι να καλυφθεί η ανάγκη προμήθειας ή/και σχεδιασμού ειδικών αναμνηστικών δώρων με σκοπό την προσφορά τους σε δύο ξεχωριστές ομάδες επισκεπτών:

- α) επαγγελματίες, όπως δημοσιογράφους, tour operators κλπ και
- β) επίσημους/επίτιμους καλεσμένους, επισκέπτες συνεδρίων κλπ.

10. Πολυτελές Αναμνηστικό Λεύκωμα

Σε προσπάθεια της ενδυνάμωσης των δημοσίων σχέσεων αλλά και της προβολής και ενίσχυσης του αυθεντικού πνεύματος φιλοξενίας της περιοχής προτείνεται η δημιουργία ενός πολυτελούς λευκώματος το οποίο θα λειτουργήσει ως αναμνηστικό δώρο που θα προσφέρεται σε διακεκριμένους επισκέπτες της περιοχής.

11. Ανάπτυξη εφαρμογών τουριστικής προβολής

Σκοπός είναι η χρήση των πλέον σύγχρονων και δημοφιλών εργαλείων, ειδικά προσφιλή προς νεότερες και μέσες ηλικίες, για την τουριστική προώθηση του προορισμού της ΠΔΕ, για τη βέλτιστη εμπειρία επίσκεψης, καθώς και για την εις βάθος γνώση του τόπου επίσκεψης. Τέτοια εργαλεία μπορεί να είναι οι εφαρμογές σε κινητά τηλέφωνα, η τρισδιάστατη εικονική περιήγηση εμβληματικών μνημείων και κτιρίων της περιοχής, το κεντρικό ψηφιακό αποθετήριο εγγράφων, αρχείων και πολυμέσων.

Κύρια Σημεία

Κάποια κύρια συμπεράσματα, ως προς την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, είναι τα εξής:

- ✓ Αποτελείται από οικονομικά και γεωγραφικά ανομοιογενείς περιφερειακές ενότητες
- ✓ Ο πληθυσμός το 2011 μειώθηκε σε σχέση με το 2001, με μεγαλύτερο όμως ρυθμό από το μέσο όρο
- ✓ Το 2017 απασχολούνταν 18,3 χιλ. άτομα, περισσότερα από το 2010
- ✓ Η γενική τάση είναι αυτή της αύξησης των απασχολουμένων στον τουρισμό ως προς το σύνολο
- ✓ Ο κλάδος του τουρισμού αποκτάει ολοένα και περισσότερη σημασία στην τοπική οικονομική δραστηριότητα
- ✓ Προκύπτει η ανάγκη επενδύσεων σε νέες ξενοδοχειακές μονάδες υψηλών προδιαγραφών, όσο και εκσυγχρονισμού των παλαιότερων
- ✓ Το προσφερόμενο τουριστικό προϊόν δεν έχει υπάρξει, μέχρι στιγμής, αρκετά ανταγωνιστικό ώστε να προσελκύσει τις απαιτούμενες ιδιωτικές επενδύσεις, κυρίως σε ξενοδοχεία 5*
- ✓ Διαθέτει σημαντικό αριθμό ενοικιαζόμενων δωματίων, προσφέροντας ένα εναλλακτικό μέσο φιλοξενίας στους ταξιδιώτες που θέλουν να την επισκεφτούν
- ✓ Την περίοδο 2010- 2016 οι διανυκτερεύσεις αλλοδαπών σημείωσαν σημαντική άνοδο
- ✓ Εξελίσσεται σε τόπο διακοπών και όχι απλά ως πέρασμα προς άλλους προορισμούς
- ✓ Η επόμενη χρονική περίοδος θεωρείται κρίσιμη και απαιτεί την υιοθέτηση πρωτοβουλιών για την ανάδειξη της σημασίας του τουρισμού ως ενός σημαντικού αναπτυξιακού στοιχείου
- ✓ Ο ρόλος του Αεροδρομίου του Αράξου θεωρείται εδώ και χρόνια κομβικός ως προς τη διευκόλυνση, αλλά και αναβάθμιση, του τουριστικού προϊόντος της περιοχής
- ✓ Στο αεροδρόμιο του Αράξου οι αφίξεις από το 2010 στο 2017 σημειώνουν μια αύξηση του 94,13% περίπου
- ✓ Στο λιμάνι της Πάτρας, όσον αφορά την κίνηση εσωτερικού, παρατηρούμε μια ξεκάθαρη τάση μείωσης ή και μηδενισμού αυτής
- ✓ Το Λιμάνι της Πάτρας τείνει να μετατραπεί σε Λιμάνι σύνδεσης με το εξωτερικό κυρίως
- ✓ Διαθέτει ένα πολύ σημαντικό λιμάνι κρουαζιέρας, αυτό του Κατακόλου, ενώ κρουαζιερόπλοια μπορεί να φιλοξενήσει και το λιμάνι της Πάτρας

- ✓ Διαθέτει ένα εξαιρετικά πλούσιο πολιτιστικό απόθεμα, αφού εδώ βρίσκονται δύο κύρια Μνημεία Παγκόσμιας Κληρονομιάς Unesco, η Αρχαία Ολυμπία και ο Ναός του Επικούρειου Απόλλωνα
- ✓ Η Πάτρα αναδείχτηκε Ευρωπαϊκός Προορισμός Αριστείας με θέμα τον πολιτιστικό τουρισμό
- ✓ Το νέο Σχέδιο Δράσης Τουριστικής Προβολής αφορά μια ολοκληρωμένη προσέγγιση προώθησης του τουριστικού προϊόντος, μέσω του σχεδιασμού συγκεκριμένης επικοινωνιακής στρατηγικής χρησιμοποιώντας συγκεκριμένα εργαλεία marketing τα οποία θα συνδράμουν στη δημιουργία μιας ιδιαίτερης τουριστικής ταυτότητας και ανάδειξης των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της ευρύτερης περιοχής
- ✓ Μία από τις κύριες προτεραιότητες είναι η διεύρυνση των χωρών από όπου τουρίστες επισκέπτονται την περιοχή μας, ιδιαίτερα της Βαλκανικής, αφού πρέπει να εκμεταλλευτούμε την ολοκλήρωση των οδικών αξόνων της Ολυμπίας και Ιονίας Οδού
- ✓ Υπάρχει στόχευση διείσδυσης και σε πιο μακρινές αγορές όπως αυτή της Κίνας, αλλά και ενίσχυσης του ηλεκτρονικού χαρτοφυλακίου της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

Επίλογος

Σύμφωνα με την παραπάνω ανάλυση, ο σχεδιασμός τουριστικής προβολής για τα επόμενα τρία χρόνια έχει ως σκοπό τη συνολική ενίσχυση των διαθέσιμων μέσων, αλλά και της παρουσίας της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας σε διαφορετικές στοχευμένες δράσεις επεκτείνοντας το αποτύπωμα και τη προβολή της περιοχής στο εξωτερικό αλλά και στην Ελλάδα. Με αυτόν τον τρόπο θα υπάρξει ενίσχυση των θετικών προοπτικών που έχουν δημιουργηθεί στην περιοχή από τα έργα υποδομής που έχουν ολοκληρωθεί, αλλά και αυτών που πρόκειται να γίνουν τα αμέσως επόμενα χρόνια.

Ένα ακόμα θετικό στοιχείο των παραπάνω δράσεων είναι το γεγονός, ότι είναι **ενέργειες σχετικά μικρού κόστους, εξ ου και μεγάλου αριθμού, επιτυγχάνοντας με τον τρόπο αυτό πολυδιάστατη τουριστική προβολή και, παράλληλα, μείωση της διακινδύνευσης αποτελεσματικότητας. Επιπλέον, οι αναφερόμενες ενέργειες είναι άμεσα υλοποιούμενες, ενώ ταυτόχρονα απευθύνονται σε ευρύτατο ηλικιακό φάσμα, όπως επίσης στοχοθετούνται και προσεγγίζονται σχετικά εύκολα σε χώρες-αγορές με τις οποίες η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας έχει αεροπορικές συνδέσεις.**

Η επιτυχημένη εφαρμογή, συνεπώς, του παραπάνω σχεδίου, δημιουργεί όλες τις ικανές συνθήκες να μετατραπεί η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας σε έναν αναγνωρίσιμο τουριστικό προορισμό, προσελκύοντας επενδύσεις και δημιουργώντας θετικές οικονομικές συνθήκες για τον τοπικό πληθυσμό, σεβόμενοι ταυτόχρονα και προστατεύοντας το φυσικό περιβάλλον και τους ανθρώπους (μόνιμους κατοίκους και επισκέπτες) από τον άναρχο και μαζικό τουρισμό, δημιουργώντας τις προϋποθέσεις για ένα πρότυπο παράδειγμα τουρισμού των 365 ημερών.

Κατά της απόφασης αυτής ψήφισαν οι Περιφερειακοί Σύμβουλοι της Παράταξης «Αντίσταση Πολιτών Δυτικής Ελλάδας» κ.κ. Χατζηλάμπρου Βασίλειος, Κολοβός Ιωάννης και Κούστας Κωνσταντίνος, οι Περιφερειακοί Σύμβουλοι της Παράταξης «Λαϊκή Συσπείρωση Δυτικής Ελλάδας» κ.κ.Κοτσιλιάνος Κωνσταντίνος και Κοτοπούλης Σπυρίδων καθώς και η Επικεφαλής της Παράταξης «Αριστερή Παρέμβαση- Αντικαπιταλιστική Κίνηση στη Δυτική Ελλάδα» κ. Χαμηλάκη Αικατερίνη.

Το παρόν Πρακτικό αφού συντάχθηκε, διαβάστηκε και βεβαιώθηκε, υπογράφεται ως ακολούθως :

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Παν. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΟΥΣΤΑΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ